

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1875. Andra Kammaren. N:o 44.

Måndagen den 3 Maj.

Kl. 7 e. m.

§ 1.

Fortsattes den i förmiddagens sammanträde började öfverläggningen rörande 3:dje punkten i Bevillnings-Utskottets betänkande N:o 6, angående Tullbevillningen. *Ang. Tullbevillningen.*

Ordet lemnades till

Herr Sandstedt, som anförde: Då jag i egenskap af suppleant deltagit i den slutliga behandlingen af detta betänkande, så anhåller jag att få med några ord redogöra för min åsigt i frågan.

Jag anser, att tiden nu är olämplig att företaga någon nedsättning i tullafgifterna, då alla tecken tyda att vi gå ogynnsamma konjunkturer till mötes, och att således tullintraderna sannolikt komma att förminskas samt då dertill kommer att franska handelstraktaten inom ett par år går till ända, då väl tulltaxan kommer att undergå en fullständig revision. Dessutom anser jag Bevillnings-Utskottet icke vara rätt forum att vidtaga sådana förändringar, emedan hvarken dess tid eller dess arbetskrafter dertill äro tillräckliga.

Hvad nu föreliggande punkt beträffar, kan jag icke inse, hvarföre artiklarne Benkol och Bister skola göras alldeles tullfria, då en sådan nedsättning kommer endast herrar sockerraffinadörer till godo. Jag skall därför helt enkelt yrka afslag å Utskottets betänkande i denna punkt.

Herr Engländer: I likhet med den föregående talaren vill också jag yrka afslag å 3:dje punkten i föreliggande betänkande; och för att icke onödigtvis upptaga Kammarens tid ber jag att redan nu få tillkännagifva, att jag kommer att rösta för afslag å alla efterföljande punkter, som afse en förändring i gällande tullsatser. Jag anser nemligen i likhet med föregående talare, att det icke är rätta tidpunkten att vidtaga sådana förändringar

Ang. Tullbe-
villningen.
(Forts.)

nu, då franska traktaten inom kort går till ända och en allmän revision af tulltaxan då måste ega rum.

Jag yrkar afslag å förevarande punkt.

Herr Sjöberg: Då de fleste af de talare, som redan yttrat sig i detta ämne, hafva hållit sina anföranden i samma anda och syfte, som det lilla, jag kommer att säga, skulle det visserligen kunna synas vara alldeles öfverflödigt för mig att belasta Kammarens protokoll med ett särskildt yttrande. Jag kom temligen tidigt att begära ordet i denna fråga, och då jag nu fått det, bör jag kanske också begagna det. Dervid kan Kammaren hafva ett särskildt intresse, i den meningen nemligen, att, derest före mig någon eller några af Bevillnings-Utskottets stormakter uppträdt, jag möjligen skulle låtit förleda mig till ett längre anförande, än jag nu kan finna af behovet påkalladt.

Jag behöfver väl knappast säga, att jag varit och fortfarande är en vän af de tullnedsättningar, som hittills skett. Så vidt jag kan finna, har industrien icke deraf lidit det ringaste, och de förhågor man hyst för vissa industrigrenar med anledning af de förändrade förhållanden, som inträdt genom den franska handels-traktaten, hafva visat sig fullkomligt ogrundade. Det kan icke nekas, att industrien under senare tiden gjort stora framsteg, och det kan derför ur sådan synpunkt ej finnas något hinder att fortgå på den redan beträdda banan.

En annan fråga kan vara, om rätta tidpunkten nu är inne att vidtaga nedsättningar i tulltaxan. Den ärade motionär, hvars namn oftast förekommer i detta betänkande, har besvarat denna fråga jakande. Jag vill icke neka, att de sist förflutna årens ansefliga tulluppbörd och goda konjunkturer i öfrigt kunna hafva gifvit anledning till att föreslå någon nedsättning i de nuvarande tullafgifterna; men jag vågar ändock betvifla, att man, med all säkerhet och under hvilka förutsättningar som helst, kan påstå, att rätta stunden nu är inne. Jag vågar till exempel betvifla, att, derest tulluppbörden under de senare åren och särdeles under sistlidna år icke varit så gynsam, som den i verkligheten varit, det skulle fallit någon in att föreslå så många nedsättningar i tullafgifterna, som föreliggande betänkande innehåller. Detta leder naturligtvis till den tanken, att det år, som nu är inne, och de följande åren kunna blifva bekymmersamma nog, och att staten kan behöfva de inkomster, som nu äro i fråga att förminska eller upphöra. Flertalet af oss torde erinra sig, med hvilket bekymmer och med hvilken möda, snart sagdt, man i slutet af 1860-talet, ja ännu senare, uppväckte alla mer eller mindre möjliga eller lämpliga beskattningsföremål. Jag erinrar till exempel om de då väckta förslagen att särskildt beskatta porter, öl, dricka och cigarrer. Frågan om en särskild afgift å dessa senare föranledde en temligen liflig strid i denna Kammare, och, för att kunna förvärfva en statsinkomst, drog man knappt i betänkande — för att nemligen sluta af visse talares anföranden — att beträda en väg, för hvilken man under vanliga förhållanden väl i allmänhet skyggar

tillbaka. Jag föreställer mig allt nog, att andra tider kunna komma och att man från den synpunkten icke bör ställa för stor räkning på framtida inkomster, i jmförelse med dem, som under senare åren kommit vårt land till godo. Det förefaller mig äfven, att vissa af de nu ifrågasatta tullnedsättningarna äro så obetydliga, att man sväriligen kan antaga, att den stora allmänheten eller konsumenterna skulle deraf hemta någon fördel. Jag föreställer mig, att priserna efter tullnedsättningen skulle komma att åtminstone under de närmast följande åren förblifva alldeles desamma som nu. Att tullsatserna böra, så vidt möjligt är, icke underkastas alltför täta rubbningar, eller, med andra ord, att stadga i tulltaxan är nödvändig, torde vi alla villigt erkänna. Det är tydligt, mine Herrar, att jag med dessa få i allmänhet gjorda anmärkningar icke afser särskildt denna punkt, som nu är i fråga, utan att jag i likhet med föregående talare ämnar att motsätta mig nedsättning af tullen i allmänhet, äfven i afseende å artikeln sulläder, ehuru jag då kommer i strid med två motionärer i denna Kammare. Jag erkänner villigt, att Utskottet framlagt ett, så vidt jag förstår, ganska godt arbete. Det bör blifva ett värderikt materiel för den utredning och undersökning, som ytterligare torde vara af nöden i denna fråga. Men jag vågar antaga — och det får Utskottet förlåta mig -- att icke Utskottet varit så sammansatt, att man icke kan hysa i någon mån berättigadt tvifvel om, huruvida det varit möjligt för de ärade Utskottsledamöterna i allmänhet att under en jmförelsevis kort tid med full sakkänedom sätta sig in uti de särskilda delarne af förevarande ämne. Inom Utskottet finnas, så vidt jag erinrar mig, icke några egentliga målsmän för fabriks- och handtverksindustrien, och det torde väl böra medgifvas, att så viktiga industrigrenar hade bort vara inom Utskottet representerade, för att man skulle kunna tillmäta Utskottets utredning af de många särskilda frågorna och dess omdöme i allmänhet fullt och obegränsadt förtroende. Men jag vill fästa uppmärksamhet på en annan omständighet, som synes mig företrädesvis vara af vigt och som äfven af några föregående talare och särskildt af Herr Lyttkens framhölls på förmiddagen, den nemligen, att man icke bör företaga sig ett så vidlyftigt och stort arbete, utan att det är grundadt på något initiativ från regeringens sida. Det lærer få anses såsom alldeles gifvet, att endast den utredning, regeringen mäktar åstadkomma, bör ligga till grund för ett så viktigt och omfattande förslag som det, hvarom fråga nu är, ty det torde icke kunna bestridas, att endast regeringen är i stånd att låta verkställa en på alla hit hörande förhållanden grundad fullständig utredning i detta afseende. Vi böra icke i denna sak taga ansvaret uteslutande på oss, och i följd deraf böra vi icke framlägga ett förslag, der regeringen icke spelar någon annan rol än att endast vara en expedient af Riksdagens vilja och beslut. Detta synes mig vara en anmärkning som med största fog kan göras mot förslaget, och hvilken, äfven om detta egde alla möjliga förtjenster i öfrigt, likväl borde vara ensam tillräcklig att föranleda ett afslag från Kammarens sida.

Ang. Tullbevillningen.
(Forts.)

Ang. Tullbe-
villningen.
(Forts.)

Det torde väl äfven icke kunna nekas, att förslaget framkommit väl sent, då det redan lider mot slutet af riksdagsarbetet. Jag vill genom detta mitt yttrande visst icke hafva uttalat något slags klander mot Bevillnings-Utskottet, utan jag är tvärtom öfvertygad om, att Utskottet med all möjlig flit och skyndsamhet utarbetat föreliggande betänkande, men då detta blott ganska få dagar legat i våra händer, är det väl knappt troligt, eller ens möjligt, att Kammarens ledamöter så, som sig bort, hunnit sätta sig in i detsamma, helst vi redan äro icke så litet upptröttade af det föregående arbetet. Äfven häri ser jag således ett skäl för oss att icke nu företaga ett så stort och omfattande arbete. På de af mig nu anförda skäl yrkar jag afslag på ifrågavarande punkt och skall, derest Kammarerna fattar beslut i öfverensstämmelse med en sådan mening, äfven i de följande punkterna af betänkandet söka att iakttaga konsekvensen af detta beslut, så vidt sig göra låter.

Med Herr Sjöberg förenade sig Herrar *Ahlström*, *Östling* och *G. C. Mæchel*.

Friherre Fock: Herr Talman! Jag, mine Herrar! kan icke instämma med Herr Sjöberg. Det betänkande, som Bevillnings-Utskottet nu afgifvit, har rönt stort motstånd i Medkammaren och samma emottagande tycks nu komma det till del äfven i denna Kammar; och detta oaktadt Utskottet ingalunda föreslagit några våldsamma åtgärder utan endast ett helt litet steg framåt på den bana af frihet, hvilken, hvad handel och näringar beträffar, för omkring fyratio år sedan förklarades för en svensk statsbana.

För min del skulle jag detta oaktadt, hvilket jag vill på förhand förklara, helst sett att förslaget icke vid denna riksdag blifvit väckt, och till denna min uppfattning föranledes jag icke af de skäl, som här hufvudsakligast blifvit anförda, utan deraf, att — så vida jag ej misstager mig — stämningen inom representationen ej är sådan, att det kan vara förhoppning om att ett sådant förslag som det föreliggande med någorlunda enighet skall antagas, och det är i detta afseende jag anser förslaget ej vara tidsenligt; men sedan detsamma blifvit i grundlagsenlig ordning inom Riksdagen väckt och till Utskottet hänvisadt, har det varit Utskottets pligt, hvilken ock alla inom Utskottet, såväl majoriteten, som minoriteten sökt uppfylla — att efter bästa förmåga och själfständig öfvertygelse i anledning deraf handla och föreslå. Jag tager de förebräelser, som mot mig derföre kunna riktas af majoriteten, jag tager detta betydligt lugnare än den inre förebräelse, som skulle vara en följd af att jag, för att undvika ogillande här, i någon mån vikit från den öfvertygelse jag i saken hyser.

Jag går nu att så kort så möjligt, — någon lång diskussion i detta ämne är sannolikt öfverflödig — angifva de grundsatser, hvilka Utskottets flertal, enligt min uppfattning, velat tillämpa.

Först och främst har man ansett, att de förändringar i tullagstiftningen, som föreslogos, borde fortgå i den redan beträdda riktningen, att *småningom* sänka de nu befintliga skyddstullarne. Jag har befarat och befarar alltjemt, att ju längre vi uppskjuta frågans afgörande, desto våldsammare blir lösningen, och sådana våldsamma förändringar i tullavgifterna böra sorgfälligt undvikas. Man kan vara huru varm vän af frihandel som helst och ändock påyrka, att näringar, hvilka uppstått under skyddet af gällande lagar, icke skola utsättas för följderna af allt för våldsamma rubbningar i tullagstiftningen. Sådana våldsamma brytningar har Utskottet trott skulle kunna förebyggas genom de små nedsättningar, som nu blifvit föreslagna.

Utskottet har vidare i möjligaste mån velat uppehålla de så kallade finans-tullarne, eller de på hvilka statens tullinkomster hufvudsakligast äro beroende, och å andra sidan söka sänka priset så väl å råämnen för näringarne som å de oundgängligaste lefnadsförnödenheterna.

De anmärkningar, som blifvit framställda mot Utskottets förslag såväl här som i Medkammaren, kunna grupperas i trenne klasser, nemligen allt efter som de blifvit gjorda ur synpunkten af statens inkomster, af skydd för de inhemska näringarne eller af den konsumerande allmänhetens anspråk.

Hvad nu först den finansiella sidan af saken beträffar, så har blifvit sagdt, att statens finanser icke skulle tåla vid den nedsättning i tullavgifterna, som blifvit ifrågasatt. Utskottet har i en vid betänkandet fogad tabell visat, huru det förhåller sig med tullinkomsterna under senaste åren. Deraf visar sig, att statens tullinkomster i medeltal med 4 och 5 millioner öfverstigit beräkningarne för hvarje af dessa år; det vore besynnerligt, mine Herrar, om icke tiden då vore inne att göra *någon* nedsättning, eller om en sådan icke skulle kunna göras utan betänkliga följder för statsverket, helst i alla fall den föreslagna nedsättningen är så ringa. Den nedsättning, som Utskottet föreslagit, skulle uppgå till allenast 7 å 800,000 kronor enligt den vid betänkandet fogade tabell. I verkligheten (jag talar endast om normala förhållanden) borde likväl minskningen i statens inkomster icke ens uppgå till så mycket, ty man måste väl antaga, att en nedsättning i tullavgifterna skulle medföra en något ökad import; och vore det icke händelsen, att nedsättning i tullavgifterna skulle medföra ökad import, så var åter talet om derigenom minskadt skydd för näringarne af ingen betydelse. Skulle ingen ökad införsel uppstå, så kan ju icke heller deraf härledas någon inverkan på de inhemska näringarne. Den Kongl. propositionen, som vi vid riksdagens början fingo mottaga, kunde icke heller gifva Utskottet anledning att befara det någon finansiell förlägenhet skulle uppkomma genom den nu föreslagna nedsättningen i tullavgifterna, och dessutom torde, om en sådan nedsättning å vissa artiklar ej beslutas, verkligen vara att befara en minskad statsinkomst på annat sätt, nemligen genom den nu gällande mellanrikslagen med Norge. Denna lag medgifver nemligen Norge att hit införa åt-

Ang. Tullbe-
villningen.
(Forts.)

skilliga varor tullfritt, och då enligt den i Norge gällande tulltaxan afgifterna för införsel af flera fabriksstillverkningar är mindre än i Sverige, så kan jag icke föreställa mig annat, än att en betydlig införsel är att vänta från Norge af just sådana varor, och derigenom måste äfven en minskning i våra tullinkomster uppstå, så vida ej tullsatserna här bringas till någorlunda öfverensstämmelse med de norska.

Det är väl sant, att vi för innevarande år icke hafva att vänta så höga tullinkomster som för det näst föregående. Detta är emellertid ej något ovanligt, utan det har väl alltid varit fallet, att det ena årets inkomster varit högre och det andras lägre. För att i detta hänseende något lugna sinnena vill jag emellertid lemna upplysning om en annan likartad inkomst, som icke tyckes blifva lägre, nemligen bränvinstillverkningsafgiften; den känner jag till, och jag kan meddela, att för det tillverkningsår, som tilländagick den 1 Maj, hade denna tillverkning uppgått till omkring 19 millioner kannor, eller 4 millioner mera, än hvad man för kalenderåret beräknat.

Minoriteten inom Utskottet och äfven åtskilliga talare i dag hafva mycket fäst sig vid franska traktaten och dess betydelse för denna fråga; ja, mine Herrar, icke kunde man för 10 år sedan ana, att denna franska tulltraktat skulle blifva ett vapen i händerna på dem, som vill motsätta sig ytterligare tullnedsättningar. Hvad emellertid denna traktat beträffar, ber jag Herrarne ihågkomma, att franska traktatens upphörande är beroende af uppsägning, och det kan vara ganska mycket tvifvel underkastadt, huru man finner lämpligt att i detta afseende gå till väga, och för öfrigt beröra de tullnedsättningar, Utskottet i detta betänkande föreslagit, ganska litet våra handelsförhållanden med Frankrike. Det är ganska få bland de till tullnedsättning nu föreslagna artiklarne af någon större betydelse, som beröras af denna traktat, hvilken förnämligast afser viner, sidentyger m. fl. varor, om hvilka nu ej är fråga.

Det har yttrats att initiativet i denna fråga borde utgå från regeringen, och hvarvid äfven en fullständigare utredning vore att förvänta. Jag vill ock gerna medgifva att inom Utskottet ej funnits all önskvärd sakkunskap, men Utskottet har, der så funnits nödigt, sökt att förskaffa sig upplysningar af sakkunnige män stående utom detsamma. Utredning från regeringens sida har icke heller alldeles saknats, eftersom vi haft tillgång till det stora tullbetänkande, som afgafs af 1865 års tullkomité, och säga hvad man vill i detta hänseende, icke är den nuvarande ställningen mera tryckt eller svår än den var 1865; och dock har Utskottet icke på långt när gått så långt i förslag till tullnedsättningar som nämnda komité, inom hvilken för resten industrien var representerad genom en framstående industriidkare, och hvilken i en bifogad reservation yttrade, att han ansåg det vådligt att, utan erfarenhet om verkan af de redan gjorda nedsättningarne på de svenska näringarne, då tillstyrka ytterligare nedsättningar. Nu hafva vi erfarit verkan af denna traktat, och äfven de skar-

paste motståndarne till densamma måste medgifva, att, om äfven traktatens tillämpning i dess första stadium mötte svårigheter, så äro dock dessa svårigheter nu öfvervunna, och ingen torde heller vilja återgå till det förra tillståndet.

Ang. Tullbe-
villningen.
(Forts.)

Här har blifvit sagdt, att en nedsättning i tullen icke för närvarande vore af behofvet påkallad. Jag kan icke fatta ett sådant påstående, och jag vet icke, huru behofvet i detta hänseende skall på annat sätt göra sig gällande än nu varit fallet genom de så högst betydligt stegrade tullinkomsterna.

Det har ock blifvit yttradt, att nedsättningarna blefve så små, att de icke skulle i någon nämnvärd mån komma konsumenterna till godo. Detta påstående har jag äfven hört förut, men betvivlar att det är hållbart, ty hvarje nedsättning eller hvarje lindring måste ovilkorligen komma konsumenterna på en eller annan väg till godo. Vore detta icke fallet och skulle icke en nedsättning af ett par öre å tullen på t. ex. bomullsgarn komma konsumenterna till godo, då skulle icke heller en förhöjning af ett par öre lända dem till skada. Och jag skulle väl vilja se, huru Herrarne upptog ett förslag i denna senare riktning. Skulle dessutom en sådan tullnedsättning icke föranleda en motsvarande nedsättning i priset på bomullsgarn, för att bibehålla exemplet, hvad komne då industriidkarne att lida? Om köpmannen icke finner sig föranlåten att sälja varan för bättre pris, icke lär fabrikanter göra det.

I fråga om skyddet för våra näringar, är det verkligen intressant att se, huru opinionen i detta hänseende blifvit förändrad. Hela den gamla rustkammaren med dess vapen mot frihandeln är nu igenslagen, och det är numera för det mesta blott några allmänna, enkla satser, som man uttalar mot densamma. I främsta rummet erinras, att den närvarande tidpunkten icke skulle vara lämplig för några tullnedsättningar, att vi gå svårare tider till mötes, att vi hafva att förvänta tryckta näringar, minskad afsättning m. m. Här är det verkligen en mörk framtidstaffa, som man upprullat. Men jag kan icke förstå denna fruktan. Hafva vi efter de tullnedsättningar, som egde rum för ett halft tjog år sedan, sett några svåra följder inträffa? Hafva följderna deraf uppenbarat sig i förstörda näringar, grusade fabriker och dylikt, såsom på den tiden förutspåddes? Jag tror ingen kan säga det. Tvärtom har näringslivet sedan den tiden uppblomstrat till en grad, som till och med öfverträffat våra djerfvaste förhoppningar. Men nu på en gång framkommer man med den mörka tafan. Jag vet icke, hvarifrån man har fått detta mörker. Jag vore färdig att säga, såsom Frithiof till Ingeborg: "är det en sömnlös natt, som förstört ditt lynne?" Men om nu så vore, om vi verkligen ginge svårare tider till mötes, så betyder ju detta ej annat än att enligt sakens natur hårda och goda tider omvexla med hvarandra. Vi lagstifta likväl icke endast för de goda dagarne utan äfven för de onda, och om det förslag, som Utskottet här framlagt, icke vore sådant, att det kunde möta de

Ang. Tullbe-
villningen.
(Forts.)

senare, så väl som de förra, då vore jag den förste att yrka afslag å detsamma.

Äfven näringarnes behof af skydd har här blifvit åberopad emot Utskottets förslag. Vi hafva dock många näringar, som icke åtnjuta något sådant och detta oaktadt utvecklat sig icke mindre än andra. Så åtnjuter tillverkningen af ångmaskiner och ångpannor icke tullskydd; samma förhållande är med maskiner, redskap och verktyg, repslageriprodukter, svafvelsyra m. m., och dock hafva vissa af dessa fabrikationer under de senare åren gått framåt kanske mer än de flesta andra inom landet, men kunna det oaktadt icke fylla behofvet. Ett talande exempel är tändstickstillverkningen, som åtnjuter ett så lågt tullskydd att det knappast är nämnvärdt, och denna industri har dock utvecklat sig så, att tändstickor numera utgör en ganska väsendtlig export-artikel. Men framför allt har jordbruket och dess binäringar under senare tider förkofrats inom landet, och detta oaktadt äro alla dess produkter såsom spanmål, kött, ost, smör m. m. tullfria, ja till och med ägg äro tullfria, så att icke ens hönsen åtnjuta något tullskydd i sin verksamhet.

Nej, mine Herrar, det finnes ett annat verksammare sätt att skydda och uppmuntra industrien, nemligen genom att sprida kunskaper till industriens idkare och underlätta afsättningen genom förbättrade kommunikationer. För omkring femtio år sedan saknades inom landet nästan hvarje tillstymmelse till teknisk undervisning. Ett obetydligt anslag af omkring 800 R:dr var för ändamålet anvisadt. I närvarande tid uppgå det allmännas uppoffringar för den tekniska undervisningen i dess särskilda riktningar till närmare 1,000 gånger sistnämnda belopp. Palatslika skolbyggnader äro uppförda, i hvilka skickliga och anständigt aflönade lärare meddela undervisning åt en allt mer och mer växande krets af lärjungar; och de sålunda meddelade kunskaperna spridas ut inom landet och göras för industrien fruktbarande. Samtidigt äro millioner i hundratal använda på jernvägarne och kommunikationsväsendets förbättrande i allmänhet. Allt detta synes mig vara sunda och tidsenliga åtgärder till näringarnes förkofran. Men tiden tyckes då verkligen vara inne för att den stora konsumerande allmänheten, som måste bidraga till dessa kostnader, genom någon nedsättning i prisen å de oundgängligaste förnödenhetsartiklarne skall äfven på denna väg åtnjuta någon ersättning för sina uppoffringar.

Det är af dessa skäl, som jag för min del omfattat Utskottets betänkande samt de förslag, som deri äro framlagda, och jag har ännu icke blifvit öfvertygad om att jag härutinnan haft orätt.

Herrar *Ola Andersson* i Nordanå, *O. B. Olsson*, *Anders Persson* i Mörarp, *Rubenson* och *Aug. Pettersson* i Tuna instämde uti Friherre Focks anförande.

Herr Clairfelt: Då jag i denna fråga intager samma stånd-

punkt, som Herr Sjöberg, kan jag fatta mig kortare än den siste ärade talaren, men som jag fått ordet, vill jag äfven begagna mig deraf.

Ang. Tullbevillningen.
(Forts.)

Huru ljus den föregående talaren än målat ställningen, tyda dock alla tecken på, att de kommande tiderna icke blifva så gynnsamma, som hittills varit händelsen. Den tilltagande penningebristen och utan tvifvel förestående dåliga skördar förespå detta. Här af följer, att statsinkomsterna sannolikt i högst betydlig mån komma att minskas likasom nationens konsumtionsförmåga. Jag får derföre uppriktigt bekänna, att jag icke anser den närvarande tidpunkten vara väl vald för att göra några förändringar i tullagstiftningen. Då härtill kommer, att det om två år gifves en osökt anledning för regeringen att taga initiativet i frågan och gå till väga på samma sätt, som år 1865, genom att nedsätta en komité för utarbetande af ett förslag till ny tulltaxa, der så väl staten som näringarne och konsumenterna blifva tillgodosedda, så, med all aktning för Utskottet och det stora arbete, som det nedlagt på betänkandet, är jag, i likhet med flera föregående talare, af den åsigt, att det torde vara allt skäl att afvakta nämnda tidpunkt och låta regeringen taga initiativet. Utskottet har vid de flesta punkter åberopat 1865 års betänkande, men jag undrar, om de förändrade tidsförhållandena berättiga något sådant.

Utskottet har vidare åberopat sig på sakkunnige personers omdömen, med hvilka Utskottet satt sig i förbindelse. Men med all aktning för dessa personer, hvilka antagligen varit i i Stockholm bosatte industriidkare, kan jag dock icke underlåta att uttala min åsigt, att Utskottet bort rådföra sig med personer äfven tillhörande andra delar af landet. Jag anser frågan vara af så grannliga beskaffenhet, att skäl icke torde vara att lappa på tullagstiftningen, hvarföre det torde vara bäst att afslå de flesta punkter i Utskottets betänkande, hvilka afse nedsättning i tullafgifterna; och hvad särskildt nu föredragna punkten angår, yrkar jag afslag å densamma.

Häruti instämde Herr *And. Svensson*.

Herr Peter Olsson: Till en början ber jag att nära nog få uttala min beundran för det stora arbete, som i synnerhet en af motionärerne nedlagt på det förslag till tullnedsättningar, som han väckt, ett arbete, hvilket, äfven om det vid detta tillfälle icke skulle leda till något resultat, alltid dock måste erkännas och *med tacksamhet* erkännas; och jag gör detta desto hellre, som jag i flera punkter af förslaget kan dela hans åsigter. Emellertid befarar jag, såsom sakerna nu tyckas gestalta sig, att man, med afseende på förslaget i sin helhet, i denna Kammare knappast kan komma till annat resultat, än det hvartill den Första redan kommit, dels med hänsyn till den långt framskridna tiden och Riksdagens snart förestående afslutning, dels och hufvudsakligen derför att det synes, som om *enighet* saknades inom Riksdagen i fråga om de föreslagna

Ang. Tullbe-
villningen.
(Forts.)

tullnedsättningarna, en omständighet af särdeles stor vikt då man vill företaga några ändringar i vår tulltaxa.

Beträffande sättet för frågans formela behandling, måste jag bekänna, att jag för min del tror hvarken det sätt, hvarpå motionären, eller det, hvarpå Utskottet tillvägagått, vara fullt tillfredsställande. För att komma till ett riktigt omdöme i så viktiga frågor, som den nu föreliggande, tror jag nemligen en mera omfattande utredning vara nödvändig, än den Utskottet förmått åstadkomma. Härmed vill jag dock ingalunda förneka, att Utskottet nedlagt mycket och ihärdigt arbete för egen del på sakens utredning, liksom jag är öfvertygad att Utskottet, så vidt möjligt varit, sökt inhemta erforderliga upplysningar, der sådana stått till buds.

Jag tillåter mig nu upptaga till bemötande några yttranden af Utskottets ärade ordförande, hvars anföranden jag i allmänhet lemnar fullt erkännande. Oaktadt hans talangfulla förmåga i detta hänseende, synes han mig nemligen i sin uppfattning af den nuvarande ställningen hafva gjort sig skyldig till en och annan ensidighet. Det är sant, såsom den ärade ordföranden yttrat, att frågor om ändringar i fastställda tullsatser böra i allmänhet betraktas ur tre synpunkter; ur ekonomisk, ur industriel, eller om de föreslagna ändringarna på ett eller annat sätt kunna underlätta industriens utveckling, samt ur konsumenternas synpunkt, eller om ändringarna i verkligheten medföra någon lindring i konsumenternas utgifter. Från dessa tre synpunkter har ordföranden skärskådat de anmärkningar, som här framstälts emot föreliggande betänkande, och jag skall också bedöma frågan från samma synpunkter. Jag yttrade nyss, att ordföranden i sin uppfattning af den nuvarande ställningen gjort sig skyldig till några ensidigheter, och jag vill nu söka bevisa riktigheten af detta mitt påstående, hvarvid jag tillåter mig taga frågans *ekonomiska* sida i betraktande. Då man vill bedöma den ekonomiska ställningen i ett land eller, med andra ord, vill komma till visshet, huruvida statskassan kan tåla någon nedsättning i tullinkomsterna eller i inkomster i allmänhet, är det ej nog att undersöka, huru mycket dessa inkomster i verkligheten öfverstigit de beräkningar, man med afseende å dem uppgjort, utan man måste, enligt mitt förmenande, taga hänsyn till statskassans ställning i sin helhet, och jag ber att i sådant hänseende få meddela några sifferuppgifter, hvilka jag anser för orätt emot denna Kammare att förtiga. Jag talar nu *endast* om statsregleringen för år 1876 och vill på förhand säga, att jag alltså icke fäster mig vid de öfverskott, som finnas från åren 1873 och 1874 eller dem, som möjligen uppstå vid 1875 års slut, hvilka sistnämnda för öfrigt naturligtvis för närvarande äro okända. Huru ställer sig då statens finanser för år 1876? På grund af Riksdagens fattade beslut, uppgår utgiftsstaten till cirka 70,311,769 kronor 17 öre — jag talar nu ej om löpande eller icke löpande utgifter, utan om dem, sådana de blifvit af Riksdagen beslutade. Hårtill kommer ränta och amortering af statens skulder 7,974,953 kronor 67 öre, årlig utbetalning till Hans Maj:t Konungen 300,000 kronor, riksdags- och revisionskostnader

450,000 kronor samt diverse utgifter, enligt Riksgäldskontorets beräkning cirka 135,000 kronor. Dessa belopp uppgå till en summa af 8,859,953 kronor 67 öre, hvarifrån bör afdragas inflytande medel för lån, som staten lemnat enskilda jernvägsbolag eller kommuner, hvilka medel utgöra tillhoppa 1,158,320 kronor. Hela utgiftssumman bestiger sig således till 78,013,402 kronor 84 öre. Statens inkomster för år 1876 äro deremot beräknade till 67,507,000 kronor, hvadan en brist uppstår af 10,506,402 kronor 84 öre, hvarifrån man dock kan och bör afdraga den möjliga bankovinsten, som förslagsvis kan beräknas till cirka 1,250,000 kronor; och uppgår den verkliga bristen således till cirka 9,256,402 kronor 84 öre.

Jag ber att särskildt få påpeka, att häri icke äro inberäknade några utgifter för våra jernvägar. Enligt Kongl. Maj:ts proposition skulle för dylika företag under innevarande år utgå fyra och under nästkommande år åtta millioner kronor, således tillsammans tolf millioner kronor. Detta är särskilda utgifter för produktiva ändamål, och dem anser jag man icke här bör upptaga.

Nu är det en möjlighet, att tullinkomsterna, af Kongl. Maj:t beräknade till 20 millioner kronor, komma att öfverstiga denna summa samt att äfven jernvägstrafikmedlen och andra inkomster kunna blifva större, än hvartill de beräknats. Jag vill till och med icke bestrida, att summan af de beräknade statsinkomsterna möjligen kan blifva så stor, att den betäcker den brist i budgeten för år 1876, som jag här visat vara för handen. Men med denna möjliga brist för ögonen, kan man då säga den ekonomiska ställningen vara så särdeles lysande, att man för *den skull* bör föreslå nedsättningar i statens inkomster — en åtgärd, som enligt hvad jag genast skall försöka antyda, för öfrigt icke kommer att medföra någon egentlig fördel för landet. Jag ber att få ytterligare upprepa det jag till och med vill hoppas, att statsinkomsterna *kunna* blifva tillräckliga att betäcka de beräknade utgifterna. Jag har endast ansett det vara min pligt att framhålla, huru dessa utgifter nu gestalta sig vid ett öfverslag af inkomster och utgifter för år 1876.

Den ärade ordföranden i Utskottet synes vidare antaga, att de i betänkandet föreslagna nedsättningarna skulle vara till förmån antingen för industrien eller för den konsumerande allmänheten. Hvad först beträffar industrien, så vågar jag bestrida, att den skulle åtnjuta någon egentlig fördel deraf, emedan jag anser dessa nedsättningar vara sådana, att de icke gerna i någon nämnvärd mån kunna komma industrien till godo. Man har föreslagit t. ex. nedsättning i tullen å fosfor. Såsom af betänkandet inhemtas utgör den årliga tullinkomsten af nämnda artikel omkring 5,000 kronor. Med kännedom om hvilka stora kvantiteter tändstickor, som exporteras, och att deras hufvudsakliga afsättningsorter äro Frankrike och England m. fl. länder, så torde, om den minskade kostnaden fördelas på vår tändsticksfabrikation i sin helhet, lätt inses huru ringa fördel skulle komma industrien till godo genom denna nedsättning. Och förslaget härutinnan är så mycket märkvärdigare, som Utskottet i det hela tyckes hysa en

Ang. Tullbe-
villningen.
(Forts.)

helt annan åsigt i fråga om de principer, hvilka böra tillämpas då det är fråga om tullnedsättningar i allmänhet. Utskottet har nemligen i de flesta fall resonnerat som så, att, när en industri hunnit utveckla sig ända derhän, att den är i stånd att exportera någon del af sina produkter, då kan man börja att så småningom taga bort det skydd som i lagstiftningen förut funnits för denna industri och sålunda börja att trycka på densamma, d. v. s. framkalla en lifligare täflan på industriens område. Hvad nu beträffar denna åsigt, tillämpad på förslaget att borttaga tullen å fosfor, så har ju tändsticksfabrikationen i landet redan fått en sådan utveckling, att den i stor skala exporterar af sin tillverkning; hvadan jag icke kan finna annat, än att Utskottet här gått ifrån sin antagna princip, att man bör utföra tryck på den industri, som kommit så långt, att den kan utföra sina produkter ur landet. Något klander emot tullens borttagande vill jag dock icke framställa, då jag medgifver, att den tullinkomst, hvarom här är fråga, är alltför ringa att kunna fästa sig vid. Men det är sjelfva det principiela i Utskottets resonnement, som jag icke kan godkänna. Och jag skulle kunna påvisa flera exempel af dylik inkonsequens i Utskottets föreliggande betänkande.

Hvad särskildt vidkommer den föredragna tredje punkten, så är det min fulla öfvertygelse att de der föreslagna tullnedsättningarne icke komma att medföra någon nämnvärd lättnad för sockerindustrien och de tillverkningar, som äro dit hänförliga. Men, såsom sagdt, jag klandrar icke heller detta, utan det är endast det principiela i Utskottets betänkande, som jag anser icke kunna hålla stånd.

Jag öfvergår nu till den tredje synpunkten, från hvilken man betraktat de ifrågasatta tullnedsättningarne, nemligen att de skulle bidraga till lindring i kostnaderna för den konsumerande allmänheten. Detta skäl är, efter mitt förmenande det enda giltiga, och jag får öppet bekänna, att jag just af detta skäl skulle vilja gå in på vissa af Utskottets hemställanden. Så är t. ex. fallet med förslaget om tullnedsättning å artikeln fotogén samt borttagande af tullen å risgryn, tran, fjäder och dylikt. Vore det endast dessa punkter, som föreläge till afgörande, så skulle jag icke hysa någon större betänklighet mot att rösta för de deri föreslagna lindringarne.

Men hvad jag vill fästa Kammarens och särskildt den ärade ordförandens i Bevillnings-Utskottet uppmärksamhet på är, att här icke så mycket galler det mer eller mindre välbetänkta uti att gå in på de föreslagna tullnedsättningarne, hvilka tillhoppa ärligen icke inbringa mera än 700,000 kronor eller något derutöfver, utan fastmer sjelfva principen att, om vi taga ett steg i dylik riktning, vi snart nog — så är åtminstone min öfvertygelse — skola nödgas slå in på en alldeles motsatt väg. Ty huru betydliga skola icke våra utgifter blifva, om vi besluta oss för införandet af ny arméorganisation samt taga bort grundskatterna och indelningsverket? Man behöfver icke ega stora nationalekonomiska insigter, för att inse, att man här måste gå i samma

riktning som i andra länder, nemligen höja bevillningen. Derföre bör man betänka sig mer än en gång, innan man tager ett sådant steg som att minska statsinkomsterna, äfven om det blott vore fråga om ett obetydligt belopp.

Ang. Tullbe-
villningen.
(Forts.)

Dessutom anhåller jag, att få fästa uppmärksamheten derå, att vissa punkter, och det ganska många, finnas i Utskottets betänkande, om hvilka man ej kan säga, att de komma den stora konsumerande allmänheten till godo, jag menar med denna allmänhet den mindre bemedlade klassen, som behöfver iakttaga sparsamhet. Man har t. ex. föreslagit nedsättning i tullen på cigarrer, tobak, thé o. s. v.; jag tror icke att, om man vill se saken från synpunkten af att minska lefnadskostnaderna för den stora allmänheten, man kan försvara ett sådant förslag och säga, att detta vore ett steg i den rätta riktningen. Under sådana förhållanden, och då Första Kammaren redan fattat sitt beslut, tror jag icke man i allmänhet kan åstadkomma några ändringar i Första Kammarens beslut, emedan detta skulle föranleda stor tidsutdrägt, många gemensamma voteringar och ganska många olägenheter i öfrigt.

Jag ber att få nämna, att om något yrkande göres i den riktning, jag nämnde, nemligen om nedsättning på fotogèn, tran, risgryn, fjäder m. m., jag icke skall vara emot att rösta derför, emedan jag tror, att detta skulle komma den stora konsumerande allmänheten till godo — den enda synpunkt, ur hvilken en sådan åtgärd kan försvaras — men jag anser deremot icke, att man bör kasta sig in på den väg, Bevillnings-Utskottet i allmänhet beträdd, emedan det skulle leda till ganska stora ekonomiska svårigheter och icke befördra industriens utveckling i något afseende. Beträffande den nu förevarande tredje punkten, har jag redan yttrat mig derom och yrkar å densamma afslag.

I detta yttrande förenade sig Herrar *Åke Andersson*, *Olof Andersson* i Lyckorna, *Aug. Pettersson* i Hasselstad och *Jöns Andersson*.

Herr Philipsson: Då jag för omkring 30 år sedan vid universitetet började mina studier i nationalekonomi, intogs jag genast af beundran för de stora sanningar, denna vetenskap erbjuder; och den erfarenhet, jag sedermera haft, har ådagalagt, att dessa sanningar ej äro blott teorier, utan motsvaras af verkligheten. Ty, mine Herrar, om vi gå tillbaka 30 år, skola vi finna huru den inom nationalekonomien erkända frihetsprincipen, som i närings- och tull-lagstiftningen allt mer och mer gjort sig gällande, fört vårt land framåt till en utveckling, som man förr ej anat. Jag tror knappt man behöfver åberopa annat än denna verklighet, för att i och för sig finna riktigheten af ett steg i sådan riktning som Utskottet nu tillstyrker. Det är emellertid svårt att under det tryck, som Första Kammarens beslut ovedersägligen utöfvar, föra diskussionen in på ett område, der man har föga utsgit att vänta sig en tillämpning af hvad Bevillnings-Utskottet i

Ang. Tullbe-
villningen.
(Forts)

detta hänseende föreslagit; då man tvärtom har all anledning till det antagande, att saken vid denna riksdag kommer att i det närmaste stanna vid blott och bart ett försök; ty då man åberopar nu för handen varande tidpunkt, som måhända icke är så alldeles lämplig för alla de ifrågasatta förändringarne, så är det gifvet, att detta åberopande skall innebära ett mäktigt stöd för deras anspråk, som yrka bibehållandet af status quo.

Emellertid vill äfven jag kasta en blick på de tre synpunkter, hvarur denna fråga kan betraktas, nemligen den finansiella synpunkten, den industriella synpunkten och synpunkten af konsumenternas fördel; jag vill tillägga en fjerde, nemligen den fördel, som uppkommer dymedelst, att kostnaderna för tullförvaltningen kunna minskas genom en förenkling af tulltaxans bestämmelser.

Beträffande den första synpunkten, eller frågan om statsinkomsterna, så har den föregående talaren visserligen fäst uppmärksamheten på olämpligheten af att under nuvarande förhållanden vidtaga någon åtgärd, som kan vålla en betydligare minskning eller nedsättning i samma inkomster; han slutade dock med den förklaringen, att han kunde vilja gå in på en nedsättning, som uteslutande kunde gagna den stora konsumerande allmänheten, såsom på fotogen, tran, risgryn, fjäder m. m.; jag är honom tacksam derför och skall icke heller, med afseende å hvad jag förut yttrat, yrka på någon vidsträcktare nedsättning, ehuru jag tror, att hela den tullnedsättning, som nu af Utskottet föreslagits, i och för sig är så obetydlig, att den icke förtjenar tagas i betraktande, då man uppgör en statsreglering i sin helhet.

Inskränker man sig nu till nyss omförmälda förbrukningsartiklar, så utgör beloppet af den nedsättning i statsinkomsterna, som derigenom skulle uppstå omkring 300,000 kronor, eller omkring 1 procent af tullintraderna för 1874 och $2\frac{1}{2}$ procent af öfverskottet för samma år, och en så ringa minskning är väl icke något att tala om. Under de fyra åren, 1871—1874, har det på tullmedlen utöfver beräkningarne uppkomna öfverskottet uppgått till sammanlagdt 31,698,000 kronor, eller i medeltal för hvar år 7,924,500 kronor. Detta är en siffra, som väl icke bör verka så afskräckande, i synnerhet som med dylik nedsättning afses tullen på sådana konsumtionsartiklar, som den större allmänheten begagnar, och hvilka förnödenheter följaktligen skulle kunna af befolkningen åtkommas för billigare priser. Man har väl ofta och senast här i dag hört sägas, att förtjensten stannar i köpmännens fickor, men detta påstående innefattar i sig sin egen vederläggning, ty konkurrensen utöfvar alltid sitt inflytande, äfven om det gäller blott ett öre.

Man har talat om, att fabrikerna skulle blifva störda i sin utveckling genom tullnedsättningar, och detta tal fördes äfven då för tio år sedan tullafgifterna så betydligt nedsattes å en mängd fabriksstillverkningar, i afseende å hvilka tullkomitén åstadkommit undersökningar och utredningar. Man sade då, att näringsarne snart skulle gå sin undergång till mötes. Men huru hafva dessa

Ang. Tullbe-
villningen.
(Forts.)

spådomar gått i fullbordan? Hafva icke våra näringar förkofrat sig till den grad, att våra fabriksalster med ära kunna bestå täflan med utlandets på de stora industriexpositionerna? Vi hafva nyligen beviljat anslag för vårt deltagande uti den stora utställning, som nu tillrustas på andra sidan verldshafvet. Och dervid talades mycket om vårt näringslifs hastiga och glädjande utveckling. Det är besynnerligt, att den ena dagen tala om den höga ståndpunkt, på hvilken våra näringar befinna sig, under det man den andra, då det är fråga om obetydliga tullnedsättningar, talar om grusade näringar och förstörda fabriker.

Det är visserligen sant, att under senare tider, med landets stigande utveckling i industrielt hänseende, de enskilde näringsidkarne måst slå sig tillsammans och bilda aktiebolag; men denna företeelse är ingalunda beklagansvärd, ty den ökade kapitalstyrka, som derigenom tillvunnits de industriela företagen, är ett verkamt medel att i hög grad öka dessas produktivitet.

Man har vidare sagt, att man icke för ofta bör tumma på tulltaxan; men kan det kallas att för ofta tumma på tulltaxan, då vi icke sedan 1865 gjort någon väsentlig nedsättning? 10 år är väl ändock en ganska lång tidrymd.

Afvenledes har man uttrat, att framställningen borde hafva kommit från regeringen; men om någonsin svenska folkets urgamla rätt att sig beskatta bör återopas, så är det väl här. Här är fråga om nedsättningar i bevillningen, och Riksdagens ledamöter måste väl vara i sin goda rätt att taga initiativet till sådana, så vida man erkänner, att tullen är en bevilling, hvilket väl ingen, mot grundlagarnes oförtydbara lydelse, lärer vilja bestrida.

För att återgå till frågans ståndpunkt, och hvad som i den samma under nuvarande förhållanden kan åtgöras, så må det vara lämpligast att inskränka sig till de af den äradetalaren från Helsingborg förordade nedsättningar, för att åtminstone kunna vinna något resultat. Jag ansluter mig dertill till honom, helst det icke kan förnekas, att affärsförhållandena i landet för närvarande icke erbjuda så lysande utsigter, som under de föregående åren. De inträffa stundom dessa ryckningar och afbrott i affärlifvet, hvilka måhända äro nödvändiga för att det sedan må gå framåt med ökad kraft. Under ett år sådant som detta, då röntan är hög och då våra exportartiklar ej äro begärliga, är det möjligt, att en tillfällig återgång i vårt näringslif kan visa sig, och då är det bra att, oaktadt jag ej tror att de föreslagna nedsättningarna i de så kallade skyddstullarne skulle dervid utöfva något särdeles inflytande, man icke kan skylla på Riksdagen att hafva i någon mån medverkat till de inträffade förhållandena. Afloper åter allt vida bättre, än man nu föreställer sig, nåväl! då skall detta blifva det bästa stöd för dem, hvilka om några år vilja föra tullreformen längre framåt, än man nu ansett lämpligt. Må man alltså bida och se tiden an. Hvad åter beträffar den franska traktaten, så förmår jag ej inse, hvilket inflytande den egentligen skulle kunna utöfva. Man kan visserligen, med återopande af densammans utgång, tillsätta en ny komité, men jag tror, att detta är så mycket

Ang. Tullbevillningen.
(Forts.)

mindre nödigt som 1865 års komité, på hvars arbete Bevillnings-Utskottet bygt, framställt åsigt, som ännu ega full giltighet.

Jag har ingenting vidare att säga, ej heller något yrkande att göra vid den nu föredragna punkten; men kan icke underlåta att framhålla, hurusom den tillökning af 3 millioner i bränvinstillverkningsafgift, som, enligt hvad Bevillnings-Utskottets ärade ordförande upplyst, tillkommit statsverket utöfver hvad som beräknats, ingalunda för våra finansiella förhållanden är en obetydlighet, utan tvärtom väger ganska mycket i denna fråga.

Sedan jag nu i allmänhet uttalat mina åsigt i ämnet, öfverlemnar jag, för min del, föreliggande punkt till Kammarens bepröfvande.

Herr *Gumælius* instämde med Herr Philipsson.

Herr Carl Aron Jönsson: Då jag icke vid det föreliggande betänkandet fogat någon fullständig reservation, skulle man möjligen kunna tro, att jag med Utskottet i allmänhet varit ense; men så är dock icke förhållandet. Jag har icke reserverat mig mot förslaget å sin helhet eller för hvarje särskild punkt, utan min reservation afser egentligen så kallade kassaartiklar, emedan jag anser tullsatserna å dessa icke böra för mycket rubbas, då man, enligt mitt förmenande, har helt annat att vänta än öfverflöd i statskassan, såsom förhållandet varit under de senaste åren. Här har åberopats af dem, som talat för bifall till Utskottets förslag så väl inom Kammaren som Utskottet, att våra näringar hafva blomstrat upp just genom den tullnedsättning, som egde rum år 1865. Det kan möjligen hända, att så varit förhållandet i detta fall; men utgår man från den synpunkten att, om tullen gång efter annan nedsättes, näringarne skulle komma, att i än högre grad blomstra, så fruktar jag, att man högeligen missräknar sig. Hvad nu näringarnes blomstring under de senaste åren beträffar, så föreligga härtill helt andra skäl; ty man har härför i första hand att tacka våra lättare kommunikationer och vårt under gynsamma förhållanden högt uppdrifna jordbruk, så att vi kunnat exportera säd, ladugårdsprodukter och gödboskap. Vidare hafva genom skogsafverkningen inom landet och utskeppningen af vår jernmalm influtit medel, hvarigenom industrien kommit att uppblomstra; men eljest hade måhända resultatet icke blifvit så lyckligt och allraminst hade man hunnit derhån endast genom tullnedsättning. Om man genomgår en mängd punkter i tulltaxan, som blifvit föremål för Herr Hedlunds förslag till nedsättning, skulle man kanske kunna tycka, att det endast berör obetydliga inkomstitlar, som lemna hvar för sig två eller tre tusen kronor eller ända ned till endast 12,15 kronor; och man frågar, hvarföre icke dessa borde göras tullfria, då man derigenom äfven kunde bereda tulltjenstemännen en lättnad vid uppbörden af inkomstmedlen för dessa artiklar. Jag har också varit af denna åsigt; men vid förfrågan på tullkammaren här i Stockholm, har jag vunnit

vunnit den upplysning, att ett bifall till hvad nu föreslagits ingalunda skulle komma att medföra någon lättnad i arbetet för tjänstemännen, emedan varorna i allt fall måste inregistreras och besväret med deras tullbehandling blifva fullkomligt enahanda som förut.

Om jag nu tänker på sjelfva motiveringen för bifall till den föredragna punkten, att det skulle utgöra en stor lindring att få bort tullen på de här föreslagna artiklarne, så och då hela tullsatsen för dessa varor icke uppgår till mer än fem eller sex tusen och några hundra kronor om året, får jag säga, att om denna industrigren, som begagnar dessa artiklar, är så föga upparbetad, att den kan uppblomstra genom en dylik tullnedsättning, anser jag det icke vara mycket bevändt med den förut.

Ordföranden inom Bevillnings-Utskottet har upplyst oss om det ganska glädjande förhållandet, att man i år erhållit tillverkningsafgift för tre eller fyra millioner kannor bränvin mer än i fjor, och jag förutsätter, att han trodde sig dermed vilja visa, att på enahanda sätt ju mera nedsättning i tullen komme att ske desto större skulle införseln blifva. Detta håller dock icke streck. Och hvad den ökade bränvinstillverkningen särskildt beträffar, så har man väl egentligen motionen om tillverkningsafgiftens förhöjning och deraf följande spekulationslust att tacka härför, och i andra rummet, att fodret varit så knappt, att man måst tillgripa utvägen att tillverka bränvin för att på så sätt få medel att utfodra kreaturen. Man har hellre förlorat på det ena än det andra.

Hvad tidpunkten för tullsatsernas sänkning angår, så skall jag härvid icke mycket uppehålla mig. Det finnes dock en omständighet att beakta, och det är franska handelstraktatens betydelse på frågan. Jag tror nemligen att, om man kunnat afspisa Herr Hedlunds motion helt enkelt genom en skrifvelse till Kongl. Maj:t om revision af tulltaxan, Kongl. Maj:t nog skulle hafva tagit frågan i öfvervägande; och vare sig att man tänkt sig franska traktatens bibehållande eller uppsägning eller möjligen blifvande traktater med andra stater, tror jag, att man lugnt kunnat se tiden an under afbidan på en dylik skrifvelses verkningar.

Jag slutar med att vördsamt hemställa om afslag å Utskottets föreliggande förslag.

Herr Johan Jönsson: Då jag på förmiddagen begärde ordet var det för att tillkännagifva, att jag anser, det Utskottet genom det föreliggande förslaget tagit ett steg framåt i mycket rätt riktning; jag gör detta med så mycket mer glädje, som jag icke hört någon inom Kammaren klandra detta Utskottets åtgörande, ehuru man här och der likväl mer eller mindre stött på de obotfärdigas förhinder. Det har sålunda talats om en mängd gemensamma voteringar, hvilka skulle komma att upptaga ända till tre dagar; men detta skrämmer mig på intet sätt.

Då vår ordförande inom Utskottet så grundligt utredt frågan, att jag anser öfverflödigt tillägga något till försvar för betän-

Ang. Tullbevillningen.
(Forts.)

kandet, vill jag endast inskränka mig till att, under återopande af de af honom anförda skäl, vördsamt tillstyrka bifall till Utskottets föreliggande förslag icke blott i den nu föredragna punkten utan till förslaget i dess helhet.

Herr Nils Larson i Tullus: Jag hoppas, att man icke anser det underligt, om jag säger, att efter hvad som de sista dagarne förefallit vid behandlingen af tullbetänkandet inom Första Kam-maren, äfvensom under samtal man och man emellan, jag till mig sjelf stält den frågan, huruvida jag vid ett sådant tillfälle som detta bör tala eller icke. Det synes mig nemligen högst sannolikt att ett förordande från min eller med mig liktänkande represen-tantens sida af Bevillnings-Utskottets föreliggande förslag icke skall förmå rubba den sinnesstämming, som Kam-maren i denna fråga tyckes redan på förhand hafva mottagit. Men jag vet också, att Utskottets arbete är bygd på en sådan grund och dess förslag är så moderat, att detsamma bort kunna påräkna ett vänligare mottagande än som nu kommit det till del. Och då — såsom jag här öppet förklarar — jag tillhört den majoritet inom Bevillnings-Utskottet, hvilken beslutat den gjorda framställningen till Riks-dagen, så må det vara mig tillåtet att åtminstone tillkännagifva, att jag icke anser det, som under tiden efter fattandet af Utskot-tets ifrågasvarande beslut tills nu har förefallit, vara så beskaffadt, att det kunnat verka till jemkning eller förändring i de åsikter, hvarpå Utskottet bygt sitt föreliggande förslag om tull-lindringar. Jag skall likväl icke framställa några yrkanden vid förslaget's olika punkter, endast vid detta tillfälle, då en allmän princip-debatt kommit till stånd, uttala mina enskilda och på samma gång utskottsmajoritetens åsikter med afseende å det principiela.

Hvar och en, som med någon uppmärksamhet genomläst Ut-skottets nu framlagda betänkande, skall — hoppas jag — dervid hafva funnit, att Utskottet icke ifrågasätter införande af några nya grunder i vår tull-lagstiftning. Frihandels grundsatser hafva för ett par tiotal af år sedan och således redan på ständsriks-dagarnes tid blifvit hos oss godkända och antagna. Det är emel-lertid tydligt, att dessa grundsatser icke kunde i hast och på en gång tillämpas i tulltaxan. Deras förverkligande kunde icke ske annorlunda än småningom. De hafva också icke ännu hos oss vunnit sin fulla tillämpning och detta helt naturligt af det skäl, att man måst, hur riktig grundsatsen i och för sig än är, fästa afseende vid bestående förhållanden, som uppkommit och upp-ammats under en på andra grunder byggd lagstiftning. Det har icke förrunnit en så synnerligen lång tid sedan i vårt land ett mycket skarpt prohibitistiskt och i sammanhang dermed ett protektioni-stiskt tullsystem gjorde sig gällande, och dessa systems guldålder inföll just under den s. k. frihetstiden. I 1718 års sjötulltaxa funnos ej några förbudsbestämmelser; men några få år efter fri-hetstidens början stadgades rätt många sådana, och antalet af dem ökades nästan vid hvarje riksdag, till dess det vid frihetstidens slut utgjorde icke mindre än 870, då det protektionistiska syste-

met stod på sin kulminationspunkt. Ej särdeles långt derefter och före slutet af 1700-talet voro införselförbuden reducerade med ett antal af mer än 500 och i början af detta århundrade ännu mera, tills man slutligen i 1860 års tulltaxa slipper vidare se detta ordet förbud.

En god tid, innan de sista kvarlevorna af dessa förbud alldeles uteslötos ur våra tulltaxor, förklarade sig emellertid Rikets Ständer — det var vid 1823 års riksdag — hafva för sin del antagit, att det fria utbytet, att allmän frihet att emot afpassad tull införa alla utländska varor skulle såsom grundsats vara gällande; likväl med anhållan, det Kongl. Maj:t, derest några inskränkningar i denna frihet kunde finnas af behovet påkallade, täcktes derom särskildt förordna.

Häraf kom det sig att, fastän Rikets Ständer under nämnda vilkor antagit den fria införseln som grundsats, ett och annat förbud kvarstod ända till slutet af 1850-talet.

Låt om oss nu litet grand tillse, hvilket inflytande denna förändring af tullsystem haft på våra näringar.

Det var, såsom jag nyss nämnde, vid 1823 års riksdag, som den grundsatsen antogs af Rikets Ständer, det en allmän tillåtelse att mot erläggande af tull införa utländska varor skulle vara såsom allmän princip gällande. Sedermera hafva, utom detta förklarande af Rikets Ständer, åtskilliga tullnedsättningar tid efter annan egt rum. Ur det underdåniga betänkande, som de för uppgörande af förslag till ny tulltaxa år 1863 förordnade komiterade den 22 Juli 1865 afgifvit, tager jag mig friheten framställa några uppgifter — och jag tager för gifvet, att de komiterade hemtat dessa uppgifter från sådana källor, att de kunna anses fullkomligt exakta — af hvilka uppgifter, som omfatta tiden från och med år 1831 till och med år 1863 samt äro anordnade efter de perioder, för hvilka de under denna tid tillämpade tulltaxor varit gällande, visar sig, "att tillverkningsvärdet under tiden från och med den först upptagna perioden 1831—1835 till och med den sist angifna 1861—1863 ökats:

vid mekaniska bomullsgarnspinnerierna, från 444,446 R:dr till 8,214,763 R:dr, hvilket sistnämnda belopp dock, till följd af allmänt kända orsaker, betydligt understeg det för nästföregående period, utgörande 9,811,606 R:dr;

vid glasbruken, från 454,109 R:dr till 1,555,453 R:dr;

vid läderfabrikerna, från 801,483 R:dr till 4,312,392 R:dr;

vid mekaniska verkstäderna, från 298,932 R:dr till 5,307,243 R:dr;

vid oljeslagerierna, från 205,536 R:dr till 1,432,929 R:dr;

vid pappersbruken, från 856,637 R:dr till 2,906,543 R:dr;

vid porterbryggerierna, från 145,661 R:dr till 485,997 R:dr;

vid replagerierna, från 95,670 R:dr till 302,968 R:dr;

vid sockerraffineringsverken, från 2,917,293 R:dr till 12,794,476 R:dr;

vid såpfabrikerna, från 161,648 R:dr till 950,282 R:dr;

vid tobaksfabrikerna, från 1,315,259 R:dr till 5,570,115 R:dr;

vid klädesväfverierna, från 4,994,768 R:dr till 10,433,840 R:dr;

Ang. Tullbe-
villningen.
(Forts.)

vid bomulls- och linneväfverierna, från 550,016 R:dr till 4,352,283 R:dr.“

Det saknades visserligen icke vid de tider, då dessa förändringar i tull-lagstiftningen, till större frihet för varuinförseln vidtogos, förutsägelser derom, att dessa åtgärder skulle komma att medföra den inhemska industriens ruin; men af de nyss angifna siffrorna visar sig emellertid, att den inhemska industrien icke allenast stod sig ganska godt i början af denna period, utan till och med sedermera utvecklade sig till den grad, som ingen vågat hoppas. Och vid ett friare tullsystem är en sådan utveckling helt naturlig. Den fria tull-lagstiftningen tvingar nemligen industriidkarne att förskaffa sig bättre redskap, att införa förbättrade arbetsmetoder och att, med ett ord, söka åstadkomma sådana fabrikat, som i afseende på billighet på samma gång som godhet kunna bestå profvet i den täflan med utländska produkter, för hvilken de, i följd af samma lagstiftning, kunna blifva utsatte. Detta är en grundsats, som alltid har visat sig i sin praktiska tillämpning hålla streck, och den är således icke uteslutande en teoretisk sats.

Vi hafva också vunnit en lärdom härom från ett annat håll, än det jag nyss tog mig friheten att åberopa, nemligen från våra jordbruksförhållanden. Vårt jordbruk har för omkring eller inemot ett par decennier tillbaka blifvit beröfvadt det skydd, det förut egde i tullsatserna på åkerbruks- och ladugårdsprodukter, och hvilket skydd hvarje jordbrukare då för tiden ansåg för sig nödvändigt. Men icke kan väl någon nu vilja förneka, att jordbruket efter denna förändring betydligt utvecklats sig och för närvarande står i högre flor, än före denna tid.

Fabriksindustrien i vårt land har, såsom vi sett, börjat ådagalägga, att den i många fall, der export af dess alster till utlandet egt rum, kunnat täfla med den utländska fabriksindustrien. Och hvilket är nu vilkoret för att den svenska industrien skall kunna utstå en sådan täflan? Jo, det att industriidkaren *dels* får sina råämnen tullfria, eller, der man af finansiella skäl anser sig böra bibehålla tullen på råvaran, medgifver restitution af denna tull vid export af det deraf förfärdigade fabrikatet, *dels* beredes utvägar att på ett billigt sätt bedrifva sin tillverkning, hvilket senare sker derigenom, att tullsatserna å alla de slags förnödenhetsartiklar, hvilka han icke sjelf fabricerar, men nödgas konsumera, blifva så billiga som möjligt. Detta var det första vilkoret; det andra är, att fabrikationen sker i stor skala. Men det är först genom borttagandet af det onaturligt höga tullskyddet, som fabriksindustrien skall sporras till något mer, än att i maklighet lefva uteslutande på den inhemska förbrukningen, och kunna uppdrifvas till den ståndpunkt, att den i stor och utvidgad produktion kan täfla med den utländska. Och detta vilkor — att tillverkningen bedrifves i stor skala — är af vikt icke blott med afseende på möjligheten af täflan på den utländska marknaden, utan äfven med afseende på förbrukningen inom vårt land, hvars behof just derigenom bättre tillgodoses.

Jag tror således — och detta har blifvit erkändt från många

Ang. Tullbevillningen.
(Forts.)

håll — att Utskottets förslag går i den rätta riktningen, hufvudsakligen emedan det åsyftar att från tull befria *dels* åtskilliga, hitintills tull underkastade, beredningsämnen, hvilka äro nödvändiga för den inhemska fabriksrörelsens bedrifvande i alla dess olika grenar, dels vissa af våra allmänna förbrukningsartiklar, eller, der tull ansetts böra kvarstå, deri åstadkomma någon jemkning.

Man har såsom skäl emot antagandet af Utskottets förslag anført, att tiden nu icke vore lämplig för en sådan reform, som dermed afsetts. Till stöd för detta påstående har man i främsta rummet nämnt, att den franska handelstraktaten skall om ett par år löpa till ända samt att då helt säkert fråga blir om en mer omfattande revision af tulltaxan. I det afseendet ber jag få säga, att den franska handelstraktaten icke löper till ända hvarken om två eller huru många år som helst härefter i annat fall, än om antingen Frankrike eller Sverige finner sig föranlåtet att uppsäga densamma. Huruvida en sådan uppsägning om några år härefter kommer i fråga, är något, hvarom jag icke tillåter mig uttala något omdöme; och jag tager för gifvet, att alla de talare, som hafva åberopat den franska handelstraktaten som stöd för den mening, att för närvarande ingen förändring i afseende å tulltaxan bör vidtagas, äro lika okunnige som jag, huruvida denna traktat kommer att utlöpa eller icke om ett par år härefter, alldenstund ett sådant utlöpande uteslutande beror på, om traktaten af endera eller begge kontraherande staterna blir uppsagd.

Man har äfven framkastat den invändningen, att det ju skulle kunna hända, att Sverige ville ingå handelstraktat med något annat land — jag tror att någon talare nämnt med Tyskland, och att redan underhandlingar i detta hänseende blifvit inledda med nyssnämnda kejsardöme. Vidkommande denna sak tror jag mig dock kunna säga, att åtminstone ännu icke någon fråga uppstått om inledande af handelstraktat med Tyskland. Hvad deremot i detta hänseende blifvit ifrågasatt rörer endast afslutande af en sjöfartstraktat, hvarigenom bestämmes, hvilka förmåner det ena landets fartyg skola åtnjuta i afseende å seglation och umgälder i det andra landets farvatten och hamnar. Detta är något helt annat än en handelstraktat. För öfrigt får jag i fråga om påpekandet af traktatsunderhandlingar säga, att om sådant skall utgöra skäl för oss att icke vidtaga några ändringar i vår tulltaxa, så vet jag verkligen icke, när tiden skulle vara inne för oss att på egen hand vidtaga nödiga jemkningar i våra tullsatser. Ty på hvilken tid som helst, som det ifrågasattes att göra sådana jemkningar, skall kunna framkastas samma invändning, att det kan blifva fråga om en handelstraktat med ett främmande land och att vi derföre böra spara så länge med att göra tullnedsättningar. Af hvad redan är sagdt, torde temligen tydligt framgå, att jag för min del just icke fäster särdeles stort afseende vid ofvan nämnda invändning.

Men jag är skyldig att vara så kort som möjligt. Jag skall derföre förbigå en mängd anmärkningar, som jag under diskus-

Ang. Tullbe-
villningen.
(Forts.)

sionen antecknat, och endast med några ord vidröra några få af de invändningar, som ytterligare blifvit mot Utskottets förslag framställda.

En aktad representant från Helsingborg, hvilken tillika är ledamot af Stats-Utskottet, har upplyst oss om, att, då man å ena sidan beräknar statsinkomsterna, sådana de i Kongl. Maj:ts proposition om statsverkets tillstånd och behof äro förslagsvis beräknade, och å andra sidan utgifterna, sådana de dels äro i nyss nämnda Kongl. proposition föreslagna, dels och sådana de genom Riksdagens redan fattade beslut äro fastställda och bestämda, så skall det visa sig, att för nästa år en statsbrist af något öfver 9,000,000 krouor uppkommer. Men jag ber Herrarne lägga märke till, att den ärade representanten från Helsingborg dervid uttryckligen nämnde, att han icke tagit med i beräkning det öfverskott, som statsverket vid 1875 års slut kommer att ega. Ja, går man vid beräkningen af statsverkets ställning på det sättet till väga, då vill jag påstå, att Herrarne skola få svårt att uppleta ett enda år under den förflutna tiden, då man icke skulle kunna uppvisa en statsbrist. Denna brist har ju blifvit fylld genom de öfverskott, hvarmed statsinkomsterna influtit utöfver det belopp, hvartill de blifvit beräknade. Det är naturligt, att dessa öfverskott måste på detta sätt användas; ty jag kan icke förstå, huru det skulle kunna falla någon in att vid uppgörandet af statsregleringen — om det finnes åtskilliga millioner i öfverskott från föregående året — säga: dessa millioner skola vi icke använda för fyllande af det års behof för hvilket staten nu regleras, utan nu måste vi ställa så till, att det kommande årets särskilda inkomster skola räcka till för att betäcka de utgifter, som då äro nödiga. Icke går någon annan så till väga; icke en kommun, när den skall uppgöra sin inkomst- och utgiftsbudget eller, rättare sagdt, utgifts- och inkomstbudget, ty utgifterna måste bestämmas först och inkomsterna sedan.

Då utgifterna äro bestämda, säger kommunalstyrelsen: "hvar hafva vi tillgångar, hvarmed vi kunna betäcka dessa utgifter? Jo, i första rummet taga vi hvad som finnes kvar af förra årets besparingar och bristen få vi fylla genom nya utdebiteringar". Icke kan det falla någon in att säga: "nej, förra årets öfverskott taga vi icke med i beräkningen, utan vi utdebitera hela den summa, som skall utgifvas under det år, för hvilket regleringen verkstalles". Och jag vill taga för gifvet, att till och med den ärade representanten, som uppgaf den stora statsbristen, skall i Stats-Utskottet, då den slutliga uppgörelsen af staten der skall ega rum, gå till väga på det sätt, jag nyss nämnt, hvilket hvar och en enskild och hvarje kommun vid dylika fall iakttager, fastän han nu framställt saken annorlunda. Jag är öfvertygad, att, då Stats-Utskottet inkommer till Riksdagen med sitt förslag, som skall visa den statsbristsumma, hvilken skall genom allmänna bevillningen fyllas, förslaget icke skall visa ett så mörkt resultat, som den ärade statsutskottsledamoten nu i afton för oss uppgifvit; och jag är alldeles öfvertygad, att den statsbristsumma,

Utskottet då kommer att visa, icke skall öfverstiga 2,800,000 kronor, det vill säga den summa, hvartill man under senare tiden beräknat den allmänna bevilning, som skall fylla statsbristen. Vi hoppas ju litet hvar att lefva till den dagen — det är icke så långt till dess — och vi skola då få se, att min spådom skall slå in. Men jag vill säga honom, att det skulle varit mycket väl, om han något tidigare under Riksdagen, än som nu skett, framlagt dessa siffror, och icke dolt den stora statsbristen, till dess Stats-Utskottet fått sina förslag om stora anslags beviljande igenom, och framkommit med den först då denna fråga inkommit från Bevilnings-Utskottet, som i afseende på statsregleringen har en något liknande skyldighet med Stats-Utskottet, nemligen att tillse, det icke skatterna blifva för stora. Det hade varit mycket väl, om han kommit med denna tafla något tidigare än nu, då Bevilnings-Utskottet framställt sitt lilla oskyldiga förslag att söka åstadkomma någon lindring i de allmänna skatterna; ty tull är ju en skatt, det kan icke resonneras bort; äfven grundlagen säger, i fall någon eljest icke skulle vilja erkänna det, att tull är en bevilning. Det hade kunnat hända, att vi, om vi fått dessa målningar något tidigare, tagit oss bättre till vara, jag så väl som mången annan; ty ehuru jag ganska ofta med mitt votum understödt Stats-Utskottets förslag i fråga om stora anslags beviljande, har jag dock gjort det under förutsättning, att det icke skulle blifva någon statsbrist för år 1876, utan tvärtom ett öfverskott. såsom den Kongl. propositionen visar. Under den förutsättningen har det varit som jag mången gång röstat med Stats-Utskottet för stora anslags beviljande; men det skulle kunnat hända, att jag dragit mig därför, om jag vetat, att ställningen var så svår, som den nu utmålats.

Men lyckligtvis tror jag icke ännu, att ställningen är sådan; och jag litat mig i det fallet till beräkningen i Kongl. Maj:ts proposition angående statsverkets tillstånd och behof. Af denna beräkning visar sig nemligen — det är dock att märka, att man der icke kastat å sido statens besparingar utan menat, att dessa besparingar kunde lika gerna som direkta skatter från folket användas, och att man der till och med antagit, att besparingarne skulle i *första rummet* användas till fyllande af statens behof för nästkommande år — att, om det belopp af bankovinsten, som skall till Riksgäldskontoret öfverlemnas, beräknas till 1,800,000 kronor, så skall för Stats- och Riksgäldsverken tillsammans för år 1876, under antagande likväl, att, på sätt hittills varit praxis, för anslagen till statens jernvägsbyggnader och materiel upplåning sker, ett öfverskott uppstå af i det närmaste 6,000,000 kronor. Nu har Riksdagen visserligen beslutat, att af bankovinsten icke ett så stort belopp som 1,800,000 kronor skall till Riksgäldskontoret öfverlemnas, utan blott 1,200,000 kronor — jag minnes icke precis siffran, men antager den i rundt tal till sistnämnda belopp — och då får Riksgäldskontoret omkring 600,000 kronor mindre än Kongl. Maj:t antagit; men å andra sidan förekommer, att Riksdagen afslagit åtskilliga anslag till ganska väsentliga

Ang. Tullbe-
vilningen.
(Forts.)

Ang. Tullbe-
villningen.
(Forts.)

belopp, som Kongl. Maj:t i sin kalkyl för år 1876 tagit upp. Det är en post, som jag för tillfället särskildt erinrar mig, och hvilken uppgår till 500,000 kronor, eller den för anskaffning af kanoner och kulor, och det finnes väl åtskilliga andra. Jag kan fullkomligt tryggt antaga, att hvad Riksdagen afslagit af de summor, som Kongl. Maj:t beräknat skulle utgöra 1876 års statsutgifter, skall fullt betäcka den minskning, Riksdagen beslutit i afseende å statsverkets andel i bankovinsten, och jag får förklara att, under nämnda antagande att icke kasta bort öfverskott och under det antagande att, i enlighet med hvad Riksdagen alltid plägar besluta i afseende å statens jernvägsbyggnader, medel dertill upplånas, jag står fast vid mitt påstående att, oaktadt den förespeglade bristen på 9 millioner kronor, icke någon sådan brist, utan tvärtom ett öfverskott af 6 millioner kronor skall för år 1876 uppstå. Emellertid veta vi väl huru det är att handskas med siffror. Den ena behandlar dem på ett sätt och den andra på ett annat, hvarigenom man kommer till olika resultat, och det beror på hvad man utesluter eller lägger till. Jag återkommer till hvad jag sagt för en stund sedan: jag är lugn, för jag är öfvertygad, att ställningen vid den slutberäkning, som Stats-Utskottet skall företaga, icke kommer att uppvisa för oss en statsbrist större än 2,800,000 kronor, att betäckas genom allmänna bevillningen. Att en sådan statsbrist likväl skall kunna uppvisas, då det i verkligheten finnes ett öfverskott, tyckes vara litet underligt, men, enligt hvad jag nyss nämnde, kan beräkningen ske på många sätt, och det går nog lätt för sig att visa en statsbrist på 2,800,000 kronor. Det var, efter hvad jag minnes, en riksdag för många år sedan — det var en ståndsriksdag — då det höll på att arta sig så, att det icke skulle erfordras upptagande af någon allmän bevillning, men detta fick man hjälpa med beräknings-sättet, och fick derigenom statens utgiftssumma att uppgå till det belopp, att allmän bevillning måste i vanlig ordning utgå. Jag har sålunda antagit, att ställningen icke är så dålig, utan att det verkligen finnes ett öfverskott för år 1876. Det blir då fråga om hvilket sätt är lämpligast och rättast för den stora svenska allmänheten att tillgodogöra sig detta öfverskott eller med andra ord besparingen från föregående år, antingen att reservera densamma till en kommande Riksdags disposition för att kunna uppvisa rikliga tillgångar på penningar och göra Riksdagen liberal i anslagsfrågor eller, såsom Bevillnings-Utskottet ansett för den stora allmänheten förmånligast, nu tillgodogöra åtminstone en liten del af denna besparing — och det är i sanning, mine Herrar, en ganska ringa del, hvarpå Bevillnings-Utskottet gör anspråk — för att lindra skattebördorna. Jag skall icke tillåta mig att nu om denna sak tvista, utan jag vill öfverlemna till en hvar af Eder, mine Herrar, att i denna fråga en liten smula reflektera. Utskottet har åtminstone i detta afseende, såsom jag tror, sökt att följa den instruktion, som är Utskottet gifven i 40 § Riksdagsordningen, der det stadgas, att Utskottet skall sjelfmant framlägga förslag till skattenedsättningar eller lindringar, om sådana

Ang. Tullbe-
villningen.
(Forts.)

kunna ega rum. Då Utskottet har haft den tron, att Kongl. Maj:t gjort sina beräkningar riktiga och det sålunda skulle vara en möjlighet att göra skattelindringar, så har Utskottet sökt att åstadkomma några sådana, hvilka visserligen äro ganska moderata och, om man så vill, obetydliga, men sträfvandet har dock gått i en rätt riktning såväl i detta fallet som i fråga om tillämpningen af den stora frihandelsgrundsatsen.

Jag skulle kunna hafva åtskilligt mer att säga i anledning af hvad som förut under diskussionen yttrats i ämnet, men jag är skyldig Kammaren och de ledamöter, som efter mig begärt ordet, att vara kort, och jag vill därför inskränka mig till att endast antyda, att Utskottets förslag icke bort mötas med ett så kompakt motstånd, som händelsen visat sig vara icke allenast i Första Kammaren utan äfven i denna. Jag skall icke tillåta mig att göra något yrkande.

Herr *Olof Olsson* i Olebyn förenade sig uti Herr Nils Larsons yttrande.

Herr *Fredricson*: Jag skulle icke begärt ordet, då jag af de tomta bänkarne märker att Kammaren är uttröttad, men som jag är ledamot af Bevillnings-Utskottet och min tystnad i frågan möjligen skulle kunna komma någon att tro, att jag gillar Utskottets förslag, så ber jag få tillkännagifva, att detta icke är händelsen, och att anledningen, hvarföre jag icke finnes antecknad såsom reservant, är den, att jag icke deltagit i frågans behandling. Ty för det första hör jag icke till den afdelningen inom Utskottet som närmast haft att göra med frågan och som uppstått betänkan- det, och för det andra var jag vid den tidpunkt, denna fråga inom Utskottets plenum förevar till behandling, af laga förfall hindrad att tillstädeskomma. Hade jag varit närvarande, skulle jag reserverat mig emot samtliga punkter i betänkan- det, der ned- sättning i gällande tullsatses föreslagits, och jag yrkar följaktligen afslag å den nu föredragna punkten, liksom jag kommer att göra det beträffande de flesta af de följande.

Herr *Sam. Johnson*: Det kan synas vågadt af mig att upp- träda, då jag i motsats emot de flesta här i Kammaren kommer att yrka bifall till Utskottets förslag, som jag anser mycket väl- betänkt. Det enda jag skulle vilja lägga Utskottet till last är, att det tagit ett alldeles för litet steg för att något verkligt godt derigenom skall kunna uträttas, men måhända har detta varit politiskt klokt.

En talare på förmiddagen yttrade, att artikeln thé icke mycket begagnades inom hushållen och i synnerhet icke i landsorterna. Detta vill jag bestrida; i min hemort åtminstone begagnas thé, kanske mera än kaffe, i synnerhet på senare åren, då kaffe blifvit så dyrt, att det funnits vara ur ekonomisk synpunkt fördel- aktigare att använda thé.

Ang. Tullbevillningen.
(Forts.)

Jag vill icke upptaga Kammarens tid, synnerligast då jag finner att Herrarne redan äro uttröttade på detta ämne; frågan är så fullständigt utredd af så väl Utskottets ärade ordförande, som nu senast af Herr Nils Larson, så att jag icke kan annat än instämma i deras åsigt, och yrkar jag således bifall till så väl denna som alla efterföljande punkter af betänkandet.

Herr H. Schultz: Herr Talman, mine Herrar! Jag hade icke ämnat yttra mig om annat än vissa särskilda punkter i detta betänkande, men då frågan är af synnerligt stor vikt för svenska industrien, kan jag icke med tystnad förbigå de efter mitt förmenande vågade påståenden, som af Bevillnings-Utskottets ärade ordförande blifvit gjorda.

Han har sagt, att den svenska industriens nuvarande blomstring skulle hafva uppkommit genom den franska handelstraktaten och de tullnedsättningar, som deraf blifvit en följd. Vidare har han sagt, att de nedsättningar, som nu föreslagits, vore af mindre betydelse och snarare skulle gagna än skada den svenska industrien, och slutligen har han yttrat, att man icke borde hysa några betänkligheter med afseende å tidpunkten för de föreslagna tullnedsättningarna, emedan han för sin del icke kunde annat finna, än att tiderna fortfarande voro goda i landet.

Jag ber då först få yttra mig med afseende å franska traktaten och dess förmenta fördelar för den svenska industrien. Jag vågar dervid bestämt påstå, att det ingalunda är denna traktat, som förorsakat de lyckliga förhållanden, som för närvarande råda med afseende å den stora industrien, det är, mine Herrar, de goda åren, som följt på hvarandra, som vi hafva att tacka därför, att industrien kunnat bestå och utveckla sig såsom den gjort. Den, som i likhet med mig i mer än 25 år varit industridkare, bör hafva någon erfarenhet huru dessa förhållanden i praktiken gestaltat sig. Den 5-års period som följde på den franska traktaten var en af de svåraste, som svenska industrien har haft att kämpa emot, och detta just till följd af samma traktat med deraf följande tullnedsättningar, då olyckligtvis under samma tid inträffade för vårt land mer än vanligt ogynnsamma konjunkturer. Enda sättet att försöka rädda industrien från undergång var, att flertalet af de enskilde industriidkarne måste upphöra med sin rörelse, och de större kapitalen komma industrien till hjälp. I från den tiden utvidgades gamla och uppstodo nya stora aktieföretag, och det är dessa förhållanden, men hufvudsakligen de från början af 1870-talet rådande gynnsamma konjunkturerna i vårt land, som gjort att vi kommit på den punkt i industriel utveckling, der vi nu befinna oss. Men, mine Herrar, det är icke länge, som dessa stora kapital beredt industrien någon egentlig vinst, det har endast varit de 5 sista åren, och denna tid har ingalunda varit tillräcklig att befästa svenska industrien, allra minst de stora företag, som under de sista åren etablerats. Herrarne kunna lätt skaffa sig upplysning om de enorma summor, som i dessa företag blifvit nedlagda

och hvilka skulle äfventyras, om de nu föreslagna tullnedsättningarna beslutades.

Det är sagdt, att de föreslagna nedsättningarna skulle vara så obetydliga, att de icke inverkade på den svenska industrien. Detta är icke förhållandet. Om t. ex. tullen på linnegarn och linneväfnader nedsattes, såsom förslaget är, så skall derigenom uppkomma en ohjelpig skada för denna industrigren och den svenska husslöjden.

Jag skall vidare bedja att få nämna en annan industrigren, som jag något känner till, nämligen: lädertillverkningen, och der förhållandet är enahanda. Äfven inom denna industrigren hafva stora etablissement under sista åren uppstått, hvilka ännu icke burit sig, utan man har på sista tiden till och med arbetat med stor förlust, hvarföre tiden icke är väl vald att nu nedsätta tullen å läderfabrikat. Jag kan här, ehuru sjelf industriidkare, fritt och oförbehållsamt tala ett sådant språk, emedan jag endast har enskildt intresse i en enda af de industrigrenar, hvarå tullnedsättningar föreslagits, nämligen ylleväfnader, och å hvilka den föreslagna tullnedsättningen ej är så betydlig, att den utöfvar något nämnvärdt inflytande på denna industri, hvarföre jag alltså för min egen del skulle kunna yrka bifall till betänkandet, men ur principiell synpunkt anser jag det ej vara riktigt, emedan jag har den åsigten, att man bör tänka på industrien i sin helhet och icke blott på vissa delar deraf, hvilket senare Utskottet gjort, som föreslår stora tullnedsättningar på somliga fabrikat, mindre på en del och alls inga på åtskilliga deraf. Bevillnings-Utskottets ärade ordförande har sagt, att han icke kunde upptäcka några tecken, som utvisade, att svårare tider stundade. Till svar härpå, ber jag honom endast rådfråga bankofullmäktigen, Friherre Fock, om icke han hört omtalas, att mindre goda tider stode för dörren. Utaf andra af Riksdagens bankofullmäktige, med hvilka jag samtalat härom, har jag erfarit, att de ingalunda, för närvarande, se den närmaste framtiden så ljus, som Bevillnings-Utskottets ärade ordförande, Bankofullmäktigen Friherre Fock. Han har vidare såsom ett annat skäl för tullnedsättning åberopat, att sista årens tullinkomster lemnat ett betydligt öfverskott, mot hvad man på förhand beräknat dem till. Detta är visserligen en sanning, men jag skall bedja att få visa huru frågan gestaltar sig, om man tager i betraktande tullinkomsterna under de 10 sista åren, och hvilka i medeltal under 5-årsperioden 1870—1874 årligen uppgingo till omkring 21 $\frac{1}{2}$ millioner, men under 5-årsperioden 1865—1869 till omkring endast 13 millioner. Här visar sig alltså en betydlig skilnad i tullinkomsterna under nämnda perioder; men om man vill fullfölja beräkningen ännu längre för att erhålla en säkrare beräkningsgrund, så bör man sammanslå båda dessa 5-årsperioder till en 10-årig, och då kommer man derhän, att tullinkomsterna derunder i medeltal årligen uppgått till omkring 17 millioner. Nu har man för i år beräknat tullinkomsterna till 20 millioner, och således till högre belopp än hvartill dessa inkomster, enligt nyss berörda medelberäkning, för de senaste 10 åren upp-

Ang. Tullbevillningen.
(Forts.)

Ang. Tullbe-
villningen.
(Forts.)

gått, hvilket, jemte nu i öfrigt rådande förhållanden, gifva mig anledning att befara, det tullinkomsterna för nästa år icke komma att uppgå till det beräknade beloppet, och alltså ej, såsom de senare åren, kommer att lemna öfverskott derå. Den ärade ordföranden i Bevillnings-Utskottet har vidare anført ett yttrande af en industriidkare, som var medlem af 1865 års tullkomité, och som då sade, att vi icke under dåvarande förhållanden borde göra så stora tullnedsättningar, utan att man först borde se följderna af den franska traktaten, i afseende å tullnedsättningarne, men hvad bevisar väl detta? Det utvisar visserligen klokhet under då varande förhållanden, men då den ärade ordföranden icke meddelat oss den nämnde industriidkarens åsigt nu om resultatet af den franska traktatens inverkan på vår industri och våra näringar, och hans åsigt om de nu ifrågasatta tullnedsättningarne, kan jag verkligen ej förstå, hvarför han nu anført detta yttrande såsom skäl för vidare tullnedsättningar. Jag får ändtligen säga, att i detta så väl som i många andra fall felet ligger deri, att teori och praktik icke alltid stämma tillsammans. Det låter visserligen bra att oupphörligt göra nedsättningar i tullen, men äfven der vid lag böra väl finnas gränser, och jag tror, att klokheten bjuder oss att icke under nuvarande förhållanden vidtaga några dylika nedsättningar, utan se tiden an åtminstone till dess den franska traktaten blifvit uppsagd och reviderad. Man har här icke angifvit några skäl, hvarför *icke* den svenska industrien, med låga tullsats, kan täfla med den utländska; men som jag tror det skulle vara på sin plats att något vidröra detta förhållande, skall jag tillåta mig att i korthet få angifva hvad jag anser vara orsaken härtill. Ett af de viktigaste skälen till detta förhållande är, att råvarorna för de svenska fabrikerna måste införskrifvas för längre tid, till följd af vårt lands aflägsna läge från de stora handelsplatserna för dessa råvaror och vintertiden under flera månader afstannade kommunikationer med utlandet, hvilket väsentligt ökar kostnaden för fabrikationen hos oss. Då man vidare ihågkommer den stora skillnaden i räntefoten i de stora länderna mot i vårt land, och hvilken hos oss är för närvarande omkring dubbelt så hög som i England, Tyskland och Frankrike, så är det lätt att förstå, att denna skillnad i räntefoten ensamt är tillräcklig för dessa länders industriidkare att tillverka sina fabriker billigare än våra inhemska fabriker kunna göra, och att ensamt i denna ränteskilnad kunna bereda sig en nöjaktig behållning. Slutligen ligger en stor anledning till att vår industri är underlägsen den utländska deri, att den för afsättning af sina fabriker är begränsad till endast vårt land och Norge. Här har visserligen blifvit anmärkt, att åtskilliga fabriker exportera sina alster till främmande länder, och deribland har man exempelvis framdragit tändstickstillverkningen, hvilken exporterar sina produkter öfver hela världen, men jag ber då att få fästa Herrarnes uppmärksamhet på, att sjelfva råämnet för denna fabrikation hemtas inom landet, och detsamma är ju äfven förhållandet med våra mekaniska verkstäder, hvilka man äfven framhållit såsom

bevis på, att Sverige äfven bör kunna exportera af sina fabriks-tillverkningar; men i afseende å att våra mekaniska verkstäder kunna täfva med utlandets, är saken ganska enkel och i ögonen fallande, emedan vi hafva både bättre jernmalma och billigare arbetskostnader än utländingen, och det skulle väl då vara bra besynnerligt, om vi icke skulle kunna täfva med utlandet i afsättning af våra jerneffekter. Det är ännu ty värr inom landet en ganska allmän tro, att man genom mycket låga tullsatser skulle bereda konsumenterne större fördelar, men det är alldeles icke händelsen, ty jag vill underrätta eder, mine Herrar, om, att med låga tullsatser följer införsel af en hel mängd dåliga varor, som man kan afsätta till billigare pris än de goda, som inom landet tillverkas, hvilka i regeln alltid äro bättre, hvaremot, om tullsatserna ej sättas alltför lågt, det ej lönar sig så bra att införa dåliga varor, hvilkas införande endast tillskyndar köpmannen fördel och stor vinst, men det kan ju aldrig blifva någon fördel för landet att, genom införande af dåliga varor från utlandet, undantränga den svenska industriens och husslöjdens goda alster. I afseende å det statsekonomiskt kloka i att nu genom tullnedsättningar minska statens inkomster, tror jag, i likhet med hvad den ärade representanten från Helsingborg nyss framhållit, att detta är den mest ogynnsamma tid vi någonsin kunnat välja för att nedsätta statens inkomster, ty vi kunna icke neka till, mine Herrar, att vårt försvarsväsende både till lands och sjös måste väsentligt förbättras, hvilket naturligtvis kommer att medföra högst betydliga utgifter, och då kan det väl icke vara klokt att minska inkomsterna just vid samma tid, som vi hafva att emotse ökade utgifter. Åtminstone bruka icke enskilde gå till väga på sådant sätt, och jag anser ej heller staten böra göra det. I min egen skap af industriidkare har jag ansett mig böra framhålla den ståndpunkt jag intager till frågan, men vill icke vid denna punkt af betänkandet framställa något yrkande.

Herr Jöns Pehrsson: Ja, här är så mycket taladt i saken, att det kunde vara öfverflödigt att yttra något längre, men det är sådana underliga förhållanden i detta Bevillnings-Utskottets betänkande, att jag måste åtminstone yttra något litet i denna sak. Af den diskussion, som föregått i detta ämne kan man nästan tro, att Utskottets förslag blir afslaget; det kan väl sägas, att Utskottet i vissa fall haft rätt, såsom Herr Peter Olsson nämnt, och att några af dess förslag kunnat föranleda nedsättning i tulltaxan, men då vi komma fram till vissa punkter i betänkandet, så äro dess förslag till den grad opraktiska, att jag sannerligen icke kan begripa, huru ett sådant förslag kunnat komma från ett Utskott.

Ett fall vill jag särskildt nämna, der jag anser, att Utskottet helt och hållet förbisett hvad man kan anse vara för landet det nyttigaste. Det är i afseende på tullen å slammad krita. På skånska kusten likasom på den danska finnas fabriker för tillverkning af denna vara, som vid införsel i begge rikena är för när-

Ang. Tullbevillningen.
(Forts.)

Ang. Tullbe-
villningen.
(Forts.)

varande belagd med tull; men dessutom är sjelfva kärlet, deri kritan försändes, vid införseln i Danmark belagd med tull till belopp af 12 öre för hvarje, under det att kärlet i sin helhet ej är värdt mera än 80 öre. Om nu tullen borttages för införsel af krita, så skulle denna näring trängas ut af införseln från det närbelägna Danmark, under det att den svenske fabrikanter ej kunde utföra en enda tunna till Danmark, der tullen är så dyr. Jag kunde uppräknat många flera punkter, som äro af samma beskaffenhet. Hvad frågan i och för sig beträffar, så vore det icke underligt om detta förslag eller denna stora motion ginge igenom, emedan den förordas från så många håll; men jag tror ändock, att många med mig skola inse, att ännu icke tiden är kommen att göra sådana nedsättningar, som nu äro i vissa fall föreslagna. Jag skulle dock icke hafva så mycket emot en nedsättning i tullen å artiklar, som af den stora allmänheten och särdeles af den arbetande klassen begagnas i stor mängd. Arbetslönerna hafva nu, sedan de stora jernvägsarbetena börjat afstanna, nedgått mycket och det torde icke komma att dröja länge, förrän arbetslönerna nedgått till hvad de vore för flera år sedan, under den dåliga tiden, åtminstone har detta visat sig ganska mycket i min hemort. Jag tror att vi böra väl betänka oss, innan vi nu göra några så genomgripande förändringar i vår tulltaxa, hvarföre jag för närvarande icke kan för min del bifalla en så allmän nedsättning, som Utskottet föreslagit.

Härmed var öfverläggningen slutad. Derunder hade yrkats dels bifall till den förevarande punkten och dels afslag å så väl denna punkt, som jemväl alla följande, hvaruti tullnedsättningar af Utskottet föreslagits. Som emellertid blott den 3:dje punkten för närvarande var till föredragning anmäld, gaf Herr Talmannen, enligt berörda yrkanden, propositioner på bifall och afslag allenast i afseende å nyssnämnda punkt; och enär den senare af dessa propositioner besvarades med öfvervägande ja, hade Kammaren således afslagit Utskottets hemställan i 3:dje punkten.

4:de— 8:de punkterna.

Blefvo jemväl afslagna.

9:de punkten.

Bifölls.

10:de och 11:te punkterna.

Afslogos.

12:te punkten.

Bifölls.

13:de—17:de punkterna.

Afslogos.

18:de punkten.

Af Utskottet var i denna punkt hemställt:

att, med afslag å Herr Hedlunds framställning om tullfrihet för segel- och bindgarn samt om sådan frihet jemväl för färgadt eller blekt jutegarn, tullen måtte varda nedsatt:

- a) å bomullsgarn, enkelt eller dubbleradt, i härfvor eller å bobiner, ofärgadt, från 8 till 6 öre samt färgadt eller tryckt, alla slag, från 14 till 10 öre per skålpund;
- b) å kamel- och ullgarn, alla slag, ofärgadt från 10 till 8 öre, samt färgadt eller blekt, så kalladt brillantgarn derunder inbegripet, från 15 till 12 öre per skålpund;
- c) å linnegarn, ofärgadt och oblekt, från 10 till 8 öre, samt färgadt eller blekt från 20 till 15 öre per skålpund; och
- d) å segel- och bindgarn från 10 till 8 öre per skålpund.

Efter föredrag af Utskottets förslag under *litt. a)*, yttrade:

Herr Sjöberg: I öfverensstämmelse med Kammarens redan fattade beslut, får jag yrka afslag icke mindre å Herr Hedlunds i ämnet framställda motion, än ock å Bevillnings-Utskottets med anledning deraf afgifna, nu ifrågavarande hemställan.

Herr Biesert: Jag skall be att få yrka bifall till mom. a) i den föredragna punkten, och anhåller, att dervid få anföra några siffror. Importtullen å bomullsgarn utgör hos oss 8 öre, medan förhållandet är, att den i Norge uppgår till icke fullt 3 öre per skålpund. Jag föreställer mig, att efter den vid sistlidna års riksdag beslutade mellanrikslag mellan Sverige och Norge, det skulle kunna gifva anledning till import från Norge, derest icke tullen å denna vara nu nedsattes, i synnerhet å oblekt bomullsgarn.

Jag yrkar sålunda bifall till Utskottets förslag i mom. a).

Herr Rylander: Efter mitt förmenande är det endast finare garnsorter, som importeras till Sverige, och icke de gröfre, men det är också de gröfre garnen, som mest användas af allmänheten eller arbetande klassen. Jag anser det icke vara skäl, att vi här skulle bifalla hvad Utskottet föreslagit; utan jag för min del yrkar afslag å så väl Utskottets hemställan som Herr Hedlunds motion.

Herr Sven Nilsson i Efveröd: För min del ber jag att få yrka bifall till den förevarande punkten, och jag tror, att om

Ang. Tullbe-
villningen.
(Forts.)

någon punkt i detta betänkande bör bifallas, är det just denna, så vida man nemligen vill taga hänsyn till den fattigare klassens behof. Ty jag vågar påstå, att det icke finnes någon enda artikel i tulltaxan, som mera ingår i den allmänna förbrukningen, än just denna. Den siste ärade talaren förmenade, att det vore endast finare garner, som importerades; detta må vara riktigt, men jag hemställer detta oaktadt, om icke det vore ganska fördelaktigt, att sätta ner tullen på dessa garner, hvarigenom naturligtvis en välbehöflig inverkan på de gröfre garnsorternas pris deraf skulle komma att uppstå.

För min del yrkar jag alltså bifall till Utskottets förslag.

Herr Joh. Jönsson: Af samma skäl som den föregående talaren, yrkar äfven jag bifall till den föredragna punkten (om. a).

Herr And. Johansson: För min del yrkar jag afslag å det föredragna momentet af denna punkt.

Herr Biesert: Till upplysning härutinnan ber jag endast att få nämna en siffra. Tullskyddet å oblekt garn är i Norge omkring 50 öre lägre per bundt om $10\frac{3}{4}$ skålpund än hos oss. På grund häraf yrkar jag fortfarande bifall till punkten.

Öfverläggningen angående mom. a) var nu slutad. I enlighet med derunder gjorda yrkanden, gaf Herr Talmannen propositioner dels på bifall till Utskottets hemställan, dels på afslag å så väl Herr Hedlunds uti förevarande punkt omförmälda förslag som jemväl Utskottets i förevarande moment gjorda hemställan; och fann Herr Talmannen den sistnämnda af dessa propositioner vara med öfvervägande ja besvarad. Votering blef emellertid begärd; och företogs alltså nu omröstning enligt en så lydande, af Kam-maren godkänd omröstningsproposition:

Den, som vill, att Kam-maren, med afslag å Herr Hedlunds framställning om tullfrihet för segel- och bindgarn samt om sådan frihet jemväl för färgadt eller blekt jutegarn, måtte bifalla hvad Bevillnings-Utskottet hemställt under litt. a) i 18:de punkten af betänkandet N:o 6, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kam-maren, med afslag å Herr Hedlunds of-
vanberörda framställning, jemväl afslagit hvad Utskottet under
litt. a) i förenämnde punkt hemställt.

Röstsedlarne sammanräknades och visade 39 ja mot 85 nej;
i följd hvaraf Kam-maren beslutit enligt nej-propositionen.

Utskottets

Utskottets hemställanden under *litt. b), c) och d)* blefvo der- Ang. Tullbe-
villingen.
(Forts.)
 efter likaledes afslagna.

19:de punkten:

Afslogs.

I *20:de punkten* hade Utskottet föreslagit under *litt. a)* i fråga om bomullsväfnader:

att tullen måtte varda nedsatt:

å felb och plys äfvensom filter och parkum från 40 till 35 öre per skålpund;

å segelduk från 6 till 5 öre per skålpund; samt

å "andra slag", oblekta och ofärgade från 25 till 20 öre, blekta eller färgade från 40 till 35 öre samt tryckta eller pressade från 50 till 45 öre per skålpund.

I anledning af detta förslag anförde

Herr Biesert: Jag anhåller att få yttra några ord om de under *litt. a)* af den föredragna punkten föreslagna tullnedsättningarna. Af der förekommande artiklarna är oblekt bomullstyget den viktigaste. Tullen å ett stycke oblekt domestik om 120 fot utgör efter nu gällande tullsats å 25 öre per skålpund omkring kronor 2: 50. Detta tyckes mig vara temligen drygt tilltaget för ett stycke tyg, som icke betingar högre försäljningspris än omkring 15 kronor. Tullen skänker varan sålunda ett skydd af ungefär 15 procent af dess värde. Men det är dock egentligen ur synpunkten af vårt förhållande i detta afseende till Norge som denna höga tull blir skadlig för vår bomullsindustri. Norge, hvars införseltull å domestik endast är 5½ öre per skålpund, underlåter nemligen minsann icke att begagna sig af denna fördel för att sjelf importera bomullsväfnader från utlandet, men exporterar sina egna tillverkningar till Sverige, der de i följd af mellanrikslagen icke draga någon tull. Under sådana förhållanden torde det vara ej mindre i den konsumerande allmänhetens än äfven i den inhemska bomullsfabrikationens intresse, att Riksdagen bifaller de tullnedsättningar, hvarom här är fråga, hvilket åtminstone bör hafva det med sig, att Norge icke skall komma att i någon nämnvärd grad sända oss sina tillverkningar.

Jag anhåller fördenskull om bifall till Utskottets hemställan i mom. a).

Herr Nils Petersson: Jag vill endast hemställa, hvartill ifrågasatta nedsättningen skall tjena, då den endast föreslagits till 5 öre per skålpund, ty en sådan obetydlighet tror jag ej komma att inverka något på priset.

Med anledning af den nyss uttalade farhågan, att bibehållande
Andra Kammarens Prot. 1875. N:o 44.

Ang. Tullbevillningen.
(Forts.)

af den nuvarande tullen å den artikel, hvarom här är fråga, skulle leda derhän, att vår väfnadsindustri blefve undertryckt af norrmännen, ber jag få erinra, att Norges industri ingalunda är så uppdrifven, att den kan täfla med vår, samt att ej heller någon anledning nu förefinnes, att norrmännen skola anlägga nya fabriker, emedan de ej känna huru länge vi behålla våra tullsatser oförändrade.

Jag yrkar afslag så väl å momentet a) som öfriga moment i denna punkt.

Herr Rylander: Det skulle vara inkonsequent och oklokt handladt, om Kammaren, sedan den afslagit nedsättning i tullen på garn, nu nedsatte densamma på väfnader. Jag förstod ej Herr Bieserts tankegång då han befarade att, om ej nedsättning skedde, skulle det leda derhän, att vi blefve öfversvämmade af norska varor. Detta är ett fullkomligt misstag, emedan det är Sverige, som förser Norge med väfnader, och icke tvärtom. Jag kunde visserligen ej med bestämdhet uppfatta Herr Bieserts beräkningar i afseende å hvita bomullstyger, men det föreföll mig dock som om beräkningarne vore oriktiga.

Jag yrkar afslag å såväl det nu föredragna momentet som öfriga moment af denna punkt.

Herr Biesert: Med anledning af Herr Nils Peterssons yttrande ber jag få fästa uppmärksamhet uppå, att norrmännen nog äro så vakna köpmän, att de förse sig med utländska varor för eget behof, om nemligen anledning förefinnes, att de kunna med fördel afyttra egna fabrikat i Sverige; och det kunna de, åtminstone hvad beträffar oblekt *domestik*, hvarå skyddstullen för ett stycke i Norge utgör endast 50 å 60 öre under det den i Sverige uppgår till omkring 2 kronor 50 öre, ty litet hvar torde kunna inse, att denna betydliga skilnad förslår icke allenast till att betala fraktkostnaden, hvilken endast utgör omkring 20 öre per stycke, utan äfven bör lemna säljaren stor vinst.

Såsom boende nära gränsen har jag erfarenhet af att ej obetydligt oblekt *domestik* från Norge införes hit. Jag yrkar fortfarande bifall till mom. a).

Herr Jöns Rundbäck: Herr Rylander sade sig ej hafva hört, hvad Herr Biesert yttrat, men fann ändock hans beräkningar oriktiga. Jag har deremot både hört hvad Herr Biesert sade och äfven funnit det riktigt, hvarföre jag instämmer med honom.

Herr Rylander: Det är besynnerligt, att man *nu* kan befara att vi genom att ej nedsätta tullen å de i denna punkt omnämnda varor skola föra den norska strömmen af sådana hit in, då man *ej någonsin förut* kunnat finna anledning till en sådan fruktan; och för öfrigt, om det befarade äfven skulle komma att inträffa, så hafva vi ju årliga riksdagar och kunna således snart bota det onda genom att verkställa tullnedsättning.

Jag fortsätter mitt yrkande om afslag.

Ang. Tullbe-
villningen.
(Forts.)

Herr Sääf: Emedan min plats är långt aflägsen från Herr Bieserts, har det ej lyckats mig att uppfatta allt hvad han yttrade. Det föreföll mig likväl som om han sade, att norrmännen äro nog goda köpmän, att, derest föreslagna tullnedsättningen ej medgifves, de komma att förse sig med utländska varor af ifrågasvarande slag för att hit införas tullfritt. Men då mellanrikslagen ej medgifver andra än *norska* fabrikat tullfrihet, kunna vi vara trygga för öfversvämning i detta afseende. Täflan kan lika väl blifva till vår fördel, då den egentligen består i tillverkningskostnaden.

Jag underskattar således Herr Bieserts skäl och yrkar afslag å momentet.

Herr Biesert: Med anledning af den siste talarens yttrande ber jag få upplysa honom, att jag, som mycket väl har reda på att mellanrikslagen ej afser några andra utländska varor än *norska*, i följd häraf yttrade, att norrmännen komma att försälja de *utländska* väfnaderna till sina hemmavarande kunder, men skicka *sina egna* tillverkningar af oblekta bomullsväfnader till Sverige.

Herr Westerdal: Efter som mitt kommittenskap sträcker sig intill *norska* gränsen, har jag ansett mig böra meddela, att jag ej såsom Herr Biesert funnit, att *norska* väfnader i någon nämnvärd mängd säljas inom berörda område.

Jag yrkar alltså afslag å den föredragna punkten.

Herr Carl Aron Jönsson: Om i någon punkt de framställningar af Bevillnings-Utskottet, hvartill Herr Hedlunds motion gifvit anledning, borde bifallas, så vore det, enligt min öfvertygelse, i denna. Men då Kammaren redan afslagit Utskottets hemställan i 18:de punkten om nedsättning i tullen å garn, lärer väl äfven denna punkt böra i konsekvens dermed afslås. Jag gör emellertid intet yrkande.

Herr Gumælius: Antingen har Herr Biesert orätt, och då är det icke skäl att antaga hans förslag, eller ock har han rätt, och då kunna vi vänta tills hans spådom börjat gå i fullbordan. Öfverflygla oss norrmännen med här ifrågasvarande varor lära både Norrköpings representanter och andra riksdagsmän från väfnadsorter vid en följande riksdag göra allt för att vinna framgång åt ett sådant förslag, som nu af dem bekämpas. Af sådan anledning tror jag, att det är så godt att afslå punkten.

Sedan öfverläggningen förklarats slutad, och propositioner framstälts, enligt de meningar, som derunder förekommit, blef Utskottets hemställan i det förevarande momentet af Kammaren afslagen.

Ang. Tullbe-
villningen.
(Forts.)

Mom. b).

Äfven detta moment afslogs.

Mom. c).

Utskottet hade här, beträffande ylleväfnader, af ull allena eller blandade till större eller mindre del med bomull, lin eller andra ämnen utom silke, hemstält:

att pressduk måtte från tull befrias; samt
att tullen måtte varda nedsatt:
å filter och mattor från 25 till 20 öre samt
å "andra slag" från 75 till 70 öre per skålpund.

Efter det uppläsning skett af denna hemställan, yttrade

Herr Hjelm: Tullsatsen på halfylleväfnader är i förhållande till andra tyger och äfven till sig sjelf, genom den stora olikheten i vikt och värde, som de hafva, orimligt hög.

Man talar så mycket om att de fattige böra tillgodoses, att man bör skaffa dem billiga lefnadsförnödenheter, att man bör genom lagstiftningen höja vissa af dem hufvudsakligen förbrukade varor i pris för att befördra sedlighet och så vidare; men så bär det så till, att i handlingen träder den innersta tanken fram, den att skaffa staten stora inkomster utan att rikedomerna därför beröres, och frukten af det filantropiska talet blifver, att den fattige relativt får betala mer än den rike.

Hvad nu halfylleväfnader vidkommer ställer sig saken så i verkligheten, enligt hvad jag sjelf öfvertygat mig om i en importörs varubok, att t. ex. för gröfre halfylleklädningstyg, som kostar 28 öre svenskt per aln i inköp, betalas 8 öre per aln i tull; för kapptyg af sämre beskaffenhet, som kostar 1 krona 20 öre i inköp, är tullen 30 å 32 öre, och halfylletoffel, som kostar 1 krona 80 å 2 kronor 25 öre, likaledes per aln, i inköp, drager en tullsats af omkring 1 krona alnen, eller 50 å 60 procent af varans inköpsvärde. Sådana varor förbruka de mindre bemedlade.

Siden deremot, hvilket de rikare begagna, kostar blott 1 krona 50 öre i tull per skålpund, när den gröfsta och tungaste halfylleväfnad drager en tull af 75 öre för samma vikt. Följden är att för siden som kostar 1 krona 38 öre å 1 krona 88 öre i inköp per aln är tullen, äfven per aln, blott 5 å 7 öre, och en fin sidenklädning, som här i handeln till tyg kostar 2 å 300 kronor, drager blott en tull af 3, högst 4 kronor. Staten erhåller alltså mera i tull af arbetaren för hans grofva halfyllerock än af den fina damen för hennes dyrbara sidenrob.

Skäl vore sålunda att minska tullsatsen på halfylleväfnad, och Utskottet har äfven der föreslagit en nedsättning af 5 öre per skålpund, men då Kammaren redan afslagit 18:de punkten

mom. c, som handlar om kamel- och yllegarn, kan jag nu icke göra något yrkande derpå, men jag har velat framhålla missförhållandet och dermed protestera emot metoden att göra den lägre befolkningens förbrukningsartiklar till kassasak.

Ang. Tullbevillningen.
(Forts.)

Herr Rylander: Jag ber endast att få yrka afslag äfven å detta moment.

Vidare anfördes icke. Sedan propositioner på så väl bifall som afslag blifvit gifna, afslogs momentet.

Mom. d) och e).

Blefvo jemväl afslagna.

21:sta punkten.

Utskottet hade hemställt:

att, med afslag å Herr Hedlunds förslag om tullfrihet för de under rubriken *Broderduk, Marle* och *Stramalj* hänförliga artiklar, undantagandes påbörjade eller halffärdiga tapissierarbeten, tullen måtte vardas nedsatt å broderduk, marle och stramalj af ull från 75 till 70 öre, samt å "andra slag, enkla eller blandade", från 50 till 45 öre per skålpund.

Herr Sjöberg anförde: Nu lika som vid 18:de punkten får jag af formela skäl yrka afslag såväl å Herr Hedlunds motion i denna del, som å Utskottets i anledning deraf afgifna förslag.

Vidare yttrades ej. Med bifall till Utskottets hemställan om afslag å Herr Hedlunds ifrågavarande förslag, afslog Kammaren punkten i öfrigt.

22:dra och 24:de punkterna.

Utskottets i dessa punkter framställda förslag blefvo af Kammaren afslagna.

I *25:te punkten* hade Utskottet hemställt:

- a) att, med afslag å Herr Hedlunds motion, i hvad den afsåge tullfrihet för ljuskronglas, råa och oslipade spegelglas, eller s. k. glasämnen, samt urglas, tullen måtte vardas nedsatt å fönsterglas, alla slag, samt råa och oslipade spegelglas eller så kallade glasämnen från 3 till 2 öre per skålpund, samt
- b) att införseltullen å glas, "andra slag", karaffiner och slipade flaskor derunder inbegripna, måtte nedsättas från 15 till 10 öre per skålpund, och att i sammanhang härmed rubriken "glas" måtte erhålla den förändrade lydelse, det vid betänkandet bilagda taxeförslag utvisade.

Ang. Tullbe-
villningen.
(Forts.)

Herr Granlund yttrade: Jag har endast begärt ordet för att yrka afslag å mom. a) af denna punkt.

Herr Sjöberg: På samma grund, som vid tvänne föregående punkter, föranlåtes jag, med afseende å litt. A) af den nu föredragna punkten yrka afslag såväl å Herr Hedlunds förslag som å Utskottets framställning.

Öfverläggningen förklarades slutad; hvarefter Kammaren, med bifall till Utskottets hemställan om afslag å Herr Hedlunds motion i hvad den afsåg tullfrihet för ljuskronglas, råa och oslipade spegelglas eller s. k. glasämnen samt urglas, afslog punkten i allt öfrigt.

26:te punkten.

Afslogs.

I 27:de punkten voro af Utskottet följande hemställanden gjorda:

- a) att risgryn och rismjöl äfvensom gryn, "andra slag", måtte från tull befrias;
- b) att tullfrihet måtte medgifvas för "mjöl, ej specificeradt, af vegetabilier, som ej kunna inbegripas under spanmål eller hänföras till medicinalier"; samt
- c) att rubrikerna gryn och mjöl äfvensom rubriken ris måtte erhålla den förändrade lydelse, det vid betänkandet bilagda taxeförslag utvisade, och att i stället för den i nuvarande tulltaxa vid rismjöl förekommande hänvisning måtte införas en ny rubrik, så lydande:

"Rismjöl Fritt".

Efter föredragning af denna punkt anförde .

Herr Dickson: Vid föregående punkter har jag ej framställt något yrkande på bifall, ehuru jag till fullo gillat Utskottets deri framlagda förslag, men vid den nu föredragna punkten kan jag icke underlåta att göra det. Här är icke fråga om skydd för en eller annan inhemsk näring eller industri — här gäller att skaffa den stora konsumerande befolkningen ett sundt och närande födoämne för ett pris två öre billigare än för närvarande. Jag tror, att detta är ett godt ändamål och jag hemställer om Kammarrens bifall till Utskottets förslag.

Herr Biesert: I afseende å den här ifrågavarande artikeln kan jag icke underlåta att framhålla, att den är ett sundt och godt näringsämne, som synes mig böra likasom andra matvaror vara fritt från tull. Risgryn innehåller af den närande bestånds-

delen stärkelse 90 procent, då råg och korn endast innehålla 65, hafre 60 och majs 67 procent deraf. Jag anser derföre, att, om man skall hylla den åsigten att sätta födoämnen så billiga som möjligt, äfven tullen på risgryn må försvinna.

På dessa skäl får jag vördsamt hemställa om bifall till Utskottets förslag i den nu föredragna punkten.

Herr O. B. Olsson: Jag instämmer med de båda föregående talarne och yrkar bifall till Utskottets förslag. Då man betänker, att den stora mängden af svenska folket, den mindre bemedlade eller fattiga delen af befolkningen i allmänhet, konsumerar betydligt af denna artikel, synes det olämpligt att längre bibehålla tull derå. Jag anser det derföre Kammarern värdigt att lemna bifall till Bevillnings-Utskottets förslag i denna punkt.

Herr J. Rundbäck: Jag instämmer med både förste, andre och tredje talaren och önskar bifall till Bevillnings-Utskottets förslag i denna del. Jag gör det af en högsinnad uppfattning af saken, hvilken jag hade redan för 12 år sedan, då jag började deltaga i riksförsamlingen. Risgryn innehåller enligt analyser af vetenskapsmän 15 procent mera närande ämnen än råg, men den svenske producenten får icke odla och inberga sin råg utan att betala skatt. Herrarne vilja icke aflyfta grundskatterna från jorden, men jag ber Herrarne komma ihåg, att grundskatterna icke äro en skyddstull, utan en produktionsskatt, som är lagd på ett födoämne, hvilket är mindre närande än risgryn. Landtmannen får betala skatt för hvarje tunna råg han producerar. Men låtom oss nu visa att vi acceptera den grundsatsen att man *icke* bör lägga skatt på sådana artiklar, som menniskan för sitt uppehälle behöfver. Det är från denna synpunkt sedt som jag lemna mitt bifall till den föredragna punkten.

Herr And. Pettersson: Jag anhåller att få instämma med Herr Dickson och på de af honom anförda skäl vågar jag vördsamt yrka bifall till den nu föredragna punkten af Utskottets föreliggande förslag.

Herr Peter Olsson: I likhet med hvad jag redan i mitt första anförande nämnde, tror jag, att vi här böra lemna bifall till hvad Bevillnings-Utskottet hemställt. Jag anser nemligen, att det vore högeligen önskligt, om Kammarern gjorde detta undantag från det allmänna afslaget å Utskottets föreliggande betänkande, då här afses nödvändiga födoämnen. Och jag får alltså vördsamt hemställa om bifall till Utskottets förslag i den 27 punkten.

Herr Carl Aron Jönsson: Jag för min del får åter yrka afslag å den föredragna punkten af betänkandet; ty jag tror icke att det är så farligt med skyddstullarne, som man här velat låta påskina. De fattige köpa för öfrigt, efter mitt förmenande, icke

Ang. Tullbe-
villningen.
(Forts.)

så ofta risgryn utan hellre korngryn. Det är dessutom icke endast risgryn som innefattas under denna punkt, utan äfven gryn af andra slag, hvilka aldrig komma till den fattiges hem och för hvilken artikel i dess helhet tullinkomsten uppgår till icke mindre än 120,000 kronor om året.

Från denna synpunkt sedt anser jag mig också kunna, utan att träda de fattiges rätt för nära, yrka afslag å Utskottets föreliggande förslag.

Herr Rylander: Jag nämnde visserligen, då 1:sta punkten behandlades, att jag icke så ifrigt skulle motsätta mig yrkanden om afslag å Utskottets föreliggande betänkande, äfven der jag sjelf kunde hafva väckt motion om nedsättning i tullsatsen. I den nu föredragna punkten är jag också motionär; men här är i sanning förhållandet mycket olika en stor del af betänkandets öfriga punkter. Och då de artiklar, som här afses, utgöra ett friskt och sundt lefnadsämne, användt i snart sagdt hvarje koja, får jag på grund af detta skäl värdsamt hemställa om bifall till Utskottets förslag i den 27:de punkten.

Herr Philipsson: Jag vill endast anhålla att i största korthet och på grund af de skäl jag redan förut angifvit värdsamt få yrka bifall till Utskottets föreliggande förslag uti den nu föredragna punkten.

Herr Granlund: Jag anhåller att få hemställa om bifall till Utskottets betänkande i den nu föredragna punkten. Jag framställer detta yrkande, emedan den ifrågavarande artikeln nyttjas af både rik och fattig samt utgör ett i alla hänseenden godt och sundt näringsämne och tror att nedsättningen i förhållande till varans värde skall tillgodokomma äfven den mindre konsumerande allmänheten.

Herr Jöns Pehrsson instämde med Herr Granlund.

Herr Åke Andersson: Då detta är den enda punkt, der nedsättning af tullen förekommer, i hvilken jag ansett mig kunna med Utskottet instämma, får jag med åberopande af de skäl flere andre talare anfört, värdsamt yrka bifall till den föredragna punkten.

Herr Hjelm: Äfven jag skall anhålla att till den föredragna punkten få yrka bifall. Förutom de skäl, som af andra talare blifvit framhållna för bifall till Utskottets förslag i denna punkt, anser jag mig särskildt böra framhålla ett annat, att nemligen risgryn, tillagade, utgöra nästan den enda delikatess som kommer den mindre bemedlade delen af allmänheten tillgodo, isynnerhet vid vissa högtider under året. Låt oss lemna de medellöse sin goda högtidsgröt för möjligast lägsta, jag beder derom.

Sedan öfverläggningen förklarats slutad, gåfvos propositioner såväl på bifall som afslag; och enär den förra af dessa propositioner besvarades med öfveryägande ja, hade Kammaren alltså bifallit Utskottets hemställanden i den förevarande punkten.

Ang. Tullbevillningen.
(Forts.)

28:de och 29:de punkterna.

Afslogos.

30:de punkten.

Med bifall till Utskottets hemställan om afslag å Herr Hedlunds yrkande om tullfrihet för halsduksvalkar, afslog Kammaren denna punkt i öfrigt.

31:sta punkten.

Bifölls.

32:dra och 33:dje punkterna.

Afslogos.

34:de punkten.

Utskottet hade här föreslagit i *mom. a*:

att tullen måtte varda nedsatt å sulläder och bindsulläder samt hvitgarfvade (alunerade) äfvensom sämskade hudar och skinn från 10 till 6 öre.

Beträffande detta förslag yttrade

Herr Hjelm: Jag anhåller vördsamt om bifall till Bevillnings-Utskottets förslag i nu föredragna punkts första moment. Sulläder är nemligen, som vi veta, en artikel hvilken alla nödvändigt behöfva och som den fattige därför bör kunna förskaffa sig för så billigt pris som möjligt. Dessutom är, som bekant, en stor del af sullädershalfvorna odugliga för egentligt skoarbete, nemligen halsar och belingar, hvilka dock väga mycket och vid tullbehandlingen draga en relativt ganska betydlig procent af tullsatsen. Varan blir således för köparen i verkligheten dyrare, än man vid första betraktandet skulle kunna tro.

Jag vill icke längre uppehålla Kammaren, utan yrkar på nu anförda skäl samt, enär Första Kammaren redan bifallit denna punkt, bifall till densamma.

Herr Ola Månsson: Jag tror att, i betraktande af hvad som redan af denna Kammare beslutats beträffande de föregående punkterna i nu förevarande betänkande, det icke kan vara särdeles

Ang. Tullbe-
villningen.
(Forts.)

mycket skäl att bifalla denna punkt, då vi afslagit alla de andra. För öfrigt torde äfven garfverinäringen, hvilken närmast skulle komma att beröras af den nu ifrågavarande tullnedsättningen, vara lika mycket som andra näringar i behof af tullskydd. Af dessa skäl och då, efter hvad det vill synas, icke ens motionärerna sjelfva i allmänhet här i dag hafva hållit just mycket på sina motioner, vill jag för min del, i motsats till den föregående talaren, yrka afslag å punkten.

Herr Törnfeldt: Då Kammaren afslagit Utskottets förslag om nedsättning i tullen å bomulls- och ylleväfnader och således möjligen utsatt sig för den misstanken, att han icke skulle vilja att den fattige finge någonting att skyla kroppen med, så tycker jag, att Kammaren åtminstone borde unna honom någonting att hafva på fötterna och således bifalla förslaget i den nu förevarande punkten. Bland den fattiges allra svåraste lidanden är det att, när vintern och den hårda årstiden inbryter, få gå i sitt arbete utan att vara tillräckligt skyddad mot köldens verkningar. Jag tror därför, att hvad som kan göras för att för honom underlätta möjligheten af en bättre fotbeklädnad, äfven bör göras, och vill således bifalla punkten.

Hvad skyddstullarne beträffar, så har erfarenheten i alla tider visat, att de leda dertill, att näringsidkarne, som man säger, lägga armarne i kors och göra ingenting; ty de, som alla andra, vilja naturligtvis helst, att stekta sparfvar skola flyga dem i munnen utan allt arbete. Vi se därför alltjemt, att skyddssystemet icke uppbjelper näringarne; utan tvärtom, allteftersom de skyddande banden lossas, gå näringarne framåt. Detta har alltid och öfverallt varit förhållandet.

Jag yrkar således, såsom nämndt, bifall till punkten.

Herr Carl Aron Jönsson: Då man vet, att Första Kammaren bifallit denna punkt, så vore det verkligen något besynnerligt, om Andra Kammaren skulle afslå densamma. Härtill kommer att, såsom en annan talare redan anmärkt, motioner i frågan blifvit i denna Kammare väckta. Man borde således väl kunna vänta, det motionärerne inom sin egen Kammare åtminstone skulle röna ett lika stort tillmötesgående, som de rönt i Första Kammaren.

På nu anförda skäl måste jag således för min del yrka bifall till Bevilnings-Utskottets hemställan.

Herrar *Billström, Biesert, Nils Nilsson* i Stäfvie och *Dofsén* förenade sig uti Herr C. A. Jönssons anförande.

Herr Ivar Månsson: Jag begärde ordet endast för att yrka bifall till Utskottets förslag. I likhet med Herr Carl Aron Jönsson skulle jag nemligen finna det litet besynnerligt, om, då Första Kammaren bifallit Utskottets hemställan, äfven Andra Kammaren icke skulle bifalla den. För egen del skulle jag hafva yrkat bi-

fall till flera andra punkter i betänkandet, om jag hade trott mig kunna vinna framgång i Kammaren åt ett dylikt yrkande. För närvarande vill jag emellertid, som sagdt, yrka bifall till den nu förevarande punkten.

*Ang. Tullbe-
villningen.
(Forts.)*

Herr Sääf: Då här under öfverläggningen blifvit åberopadt såsom ett skäl för bifall till Utskottets förslag i denna punkt, att man skulle göra den fattige en tjänst genom att besluta den nu ifrågavarande tullnedsättningen, enär han derigenom skulle sättas i tillfälle att skaffa sig skodon för billigare pris än han nu kan göra, så vill jag säga, att detta är en argumentation, i hvilken vi mötas beträffande sjelfva ändamålet, men icke beträffande sättet. Ty det senare är sådant, att det, efter mitt förmenande, möjligen skulle hafva till följd mera skada för dem, hvilka arbeta uti den ifrågavarande näringsgrenen, garfverifabrikerna, än till gagn för de mindre bemedlade, det vill säga arbetarne i allmänhet. Arbetarne behöfva nemligen mera att få sitt arbete ständigt taget i anspråk för att derpå kunna något förtjena, så att de kunna skaffa sig detta sulläder, det må nu vara litet dyrare eller litet billigare, än att få tullen å detsamma nedsatt, och derigenom möjligen arbetstillfällena minskade; och således äfven möjligheten att skaffa sig hvad de behöfva. Nedsättningen träffar således i första rummet just arbetarne sjelfva, till deras skada. Utskottet synes också sjelf hafva varit af samma mening, då det i motiveringen säger: "Utskottet, som i ämnet rådfört sig med lädertillverkare äfvensom med en importör af utländskt läder, har väl ansett borttagandet med ens af nuvarande tullsats å sulläder och bindsulläder icke böra ifrågakomma, enär sådant antagligen skulle medföra betänkliga rubbningar för den inhemska garfverihandteringen". Borttagande af tullen å de ifrågavarande artiklarne skulle således, enligt Utskottets åsigt, åstadkomma en betänklig rubbning i den inhemska garfverihandteringen. Men huru kan Utskottet då väl bedöma, att icke äfven den här åt motionärerne föreslagna eftergiften skall åstadkomma en dylik rubbning, mer eller mindre betänklig. För egen del har jag visserligen icke någon synnerlig kännedom om förhållandena i det ifrågavarande yrket; men jag grundar min mening på den allmänna grundsats jag nyss uttalat och känner mig därför manad att äfven å denna punkt yrka afslag.

Herr Ola Månsson: Då ett par talare såsom det enda skälet för bifall till Utskottets förslag anført, att Första Kammaren bifallit detsamma och att denna Kammare således äfven borde bifalla det, så får jag i anledning deraf säga att jag, så länge jag varit riksdagsman, icke funnit det vara bäst för denna Kammare att i allo precis följa Första Kammarens exempel. Jag tror ej heller, att dessa talare just hafva haft någon synnerlig mening med hvad de sagt, och vill derför icke ingå i någon vidare diskussion om saken, utan fortfar i mitt förra yrkande om afslag å punkten.

Ang. Tullbe-
villningen.
(Forts.)

Herr Granlund: I motsats till ett par föregående talare har det på mig icke gjort något intryck, att Första Kammaren bifallit nu förevarande punkt; men å andra sidan kan jag icke heller finna, hvarföre bland våra industriidkare garfvarne just skulle vara de, som utväljas till offerbockar. Den af Utskottet tillstyrkta nedsättningen utgör visserligen icke mera än fyra öre på skålpundet, men det gör dock på en sullädershud om 40 skålpund 1 krona 60 öre, som måste afgå på arbetslönen för beredningen; och den minskningen är ju icke så obetydlig. Sullädertillverkningen inom vårt land befinner sig dessutom verkligen för närvarande på den ståndpunkten, att de smärre garfverierna knappast kunna existera, utan fabrikationen mer och mer måst koncentreras på de större fabrikerne. En minskning i tullen å nu ifrågavarande vara skulle naturligtvis äfven medföra något prisfall å sjelfva varan, men detta prisfall skulle, vågar jag tro, åtminstone ej i någon mera nämnvärd mån, komma den fattiga befolkningen till godo, hvilken köper sitt läder i så små partier som t. ex. ett par sulor eller ett par halvsulor för 50 å 75 öre eller någonting dylikt — utan hufvudsakligen tillkomma köpmannen. Dessutom är det känt, att det utländska sullädet, som hit importerats, är till en ej obetydlig del af sämre beskaffenhet än det svenska, lika väl som det måste medgifvas, att de af de inhemska fabriksidkarne tillverkade varorna i allmänhet äro bättre, mera hållbara än de utländska.

Öfvertygad, att en nedsättning i nu ifrågavarande tullsatser skulle hafva till följd att våra garfveriidkare, åtminstone de mindre, nödgas nedlägga sin beredning af sulläder, samt att denna nedsättning icke komme att lända flertalet af konsumenterne till någon anmärkningsvärd fördel, yrkar jag afslag på denna punkt.

Herr Carl Aron Jönsson: Då jag hört, att man förebrått de talare, hvilka, såsom jag, yrkat bifall till Utskottets förslag, att de för sin mening ej anført något annat skäl än det, att Första Kammaren bifallit punkten, så ber jag att få hänvisa de Herrar, hvilka framställt denna anmärkning till de i Utskottets motivering anförda skälen.

Herr Törnfelt: Med anledning af Herr Granlunds yttrande, att det utländska lädret vore sämre än det svenska, får jag säga, det jag icke tror att så är förhållandet. Skomakarne vilja visserligen ej gerna hafva det utländska lädret, derföre att det är svårare att arbeta, men för den fattiga befolkningen är det mycket bättre än det svenska, ty det är starkare.

Jag yrkar fortfarande bifall till Utskottets förslag.

Herr Hjelm: Den ärade talaren på norrköpingsbänken, som nyss hade ordet, framhöll såsom ett skäl mot Utskottets förslag, att arbetarne vid garfverierne skulle komma att hafva olägenhet af den nu ifrågavarande tullnedsättningen, men jag, för min del, är af den mening, att antalet arbetare vid landets garfverier är,

i förhållande till den öfriga befolkningen så relativt få, att man vid dem icke bör fästa något särskildt afseende.

Hvad sulläder vidkommer, så är det en artikel, som helt säkert inom kort tid måste blifva tullfri. Det ligger i sakens natur; och jag tror således, att det vore ändamålsenligare för garfverierna, om ändring af tullen derå skedde successivt och icke på en gång, såsom det skedde 1865, och hvaraf svåra rubbningar uppkommo.

Beträffande åter svenskt sulläders hållbarhet i jämförelse med sulläder af utländsk tillverkning, får jag, på grund af den erfarenhet jag eger såsom förr både importör, utsäljare och förbrukare af denna vara från utländska garfverier, intyga, att det utländska sullädet i allmänhet är mycket bättre och starkare än sulläder af svensk tillverkning, ehuru jag medgifver, att detta sist nämnda fabrikat stundom kan vara af ganska god beskaffenhet.

Jag yrkar fortfarande på bifall till Utskottets förslag.

Öfverläggningen var slutad. Enligt de meningar, som derunder förekommit, gaf Herr Talmannen propositioner såväl på bifall som afslag samt förklarade sig derefter anse röstöfvervigt förefinnas för den senare meningen. Votering begärdes, och skedde alltså nu, med upptagande af bifall såsom ja-proposition, uppsättning, justering och anslag af en så lydande omröstningsproposition:

Den, som bifaller hvad Bevillnings-Utskottet hemställt under litt. a) i 34:e punkten af betänkandet N:o 6, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, är Utskottets ifrågavarande hemställan afslagen.

Omröstningen försiggick i grundlagsenlig ordning och utföll med 74 ja mot 50 nej; i följd hvaraf Kammarén bifallit Utskottets förslag.

Mom. b) och c).

Afslogos.

Mom. d).

Med bifall till Utskottets hemställan om afslag å Herr Hedlunds motion i hvad den afsåg tullfrihet för beredda, lösa eller hopsyddas pelsverk samt för fullfärdiga persedlar med pelsverk till öfvertyg, afslog Kammarén förevarande moment i öfrigt.

Mom. e).

Afslogos.

Den vidare föredragningen af det föreliggande betänkandet uppsköts till Kammarens nästa sammanträde.

§ 2.

Anmäldes och bordlades Kammarens Enskilda Utskotts denna dag inkomna utlåtande (i samlingen N:o 25), i anledning af väckt motion om ändringar i Kammarens arbetsordning.

Detta ärende skulle uppföras främst å den lista, som för föredragningen i nästa sammanträde komme att upprättas.

§ 3.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades Herr *Königsfeldt* under 14 dagar från och med den 14 innevarande månad, i anledning af då inträffande lagtima ting, som det ålåg honom att förätta.

Kammarens ledamöter åtskildes kl. 11 e. m.

In fidem
H. Husberg.
